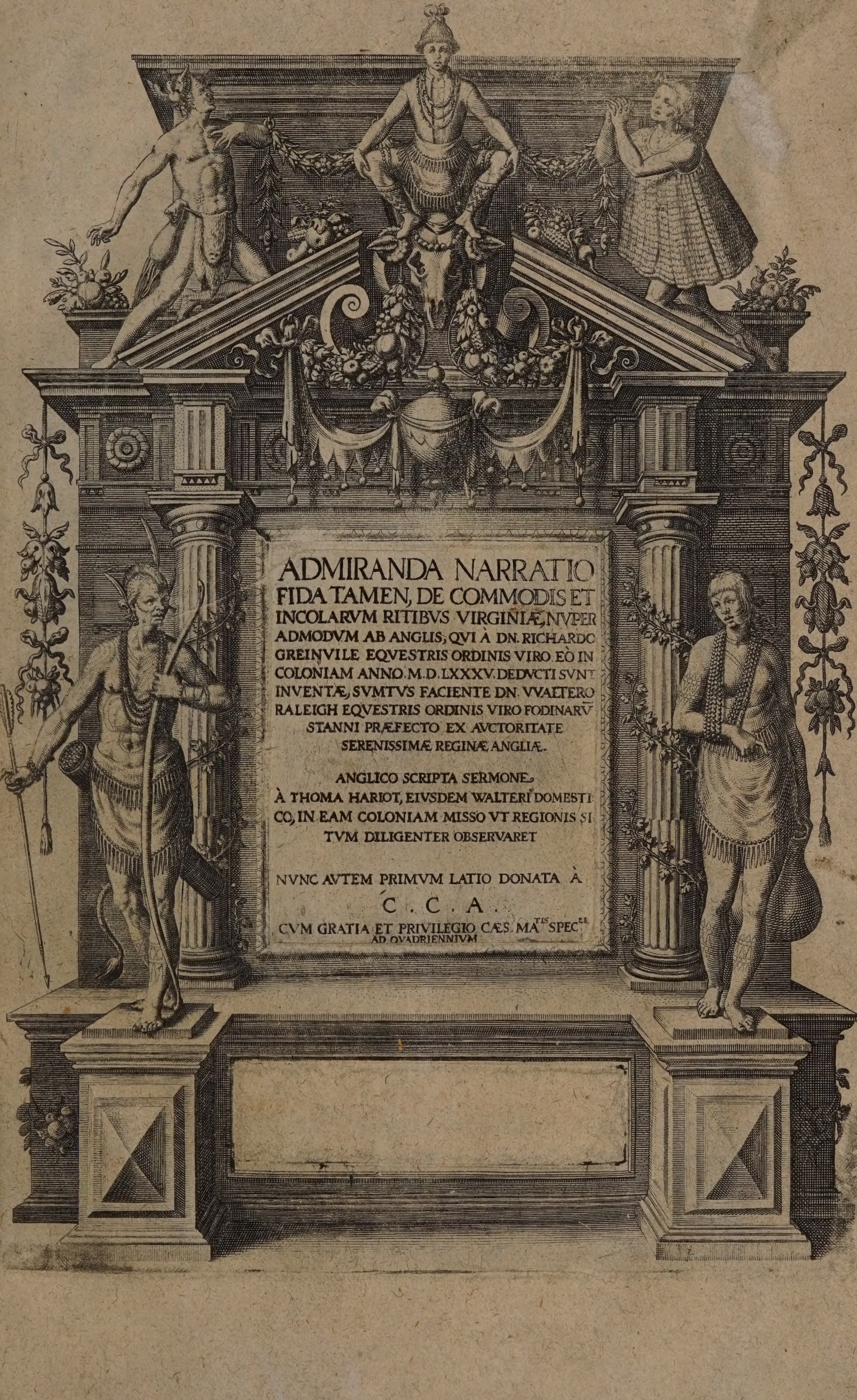
T. HARIOT
ADMIRANDA
NARRATIO

G1590

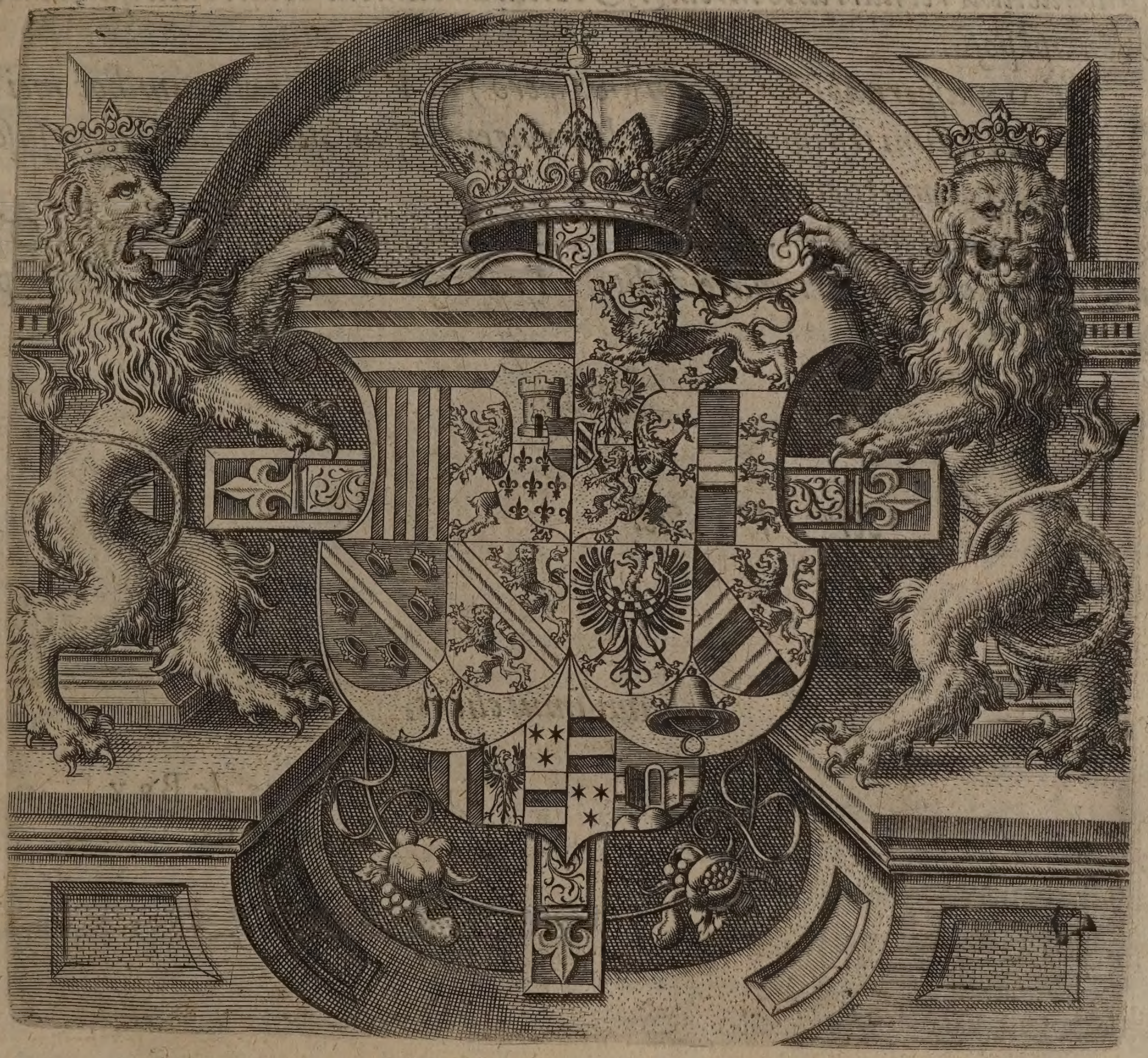
ADMIRANDA NARRATIO FIDA TAMEN, DE COMMODIS ET INCOLARVM RITIBVS VIRGINIÆ, NVPER ADMODVM AB ANGLIS, QVI À DN. RICHARDO GREINVILE EQVESTRIS ORDINIS VIRO EÒ IN COLONIAM ANNO. M.D.LXXXV. DEDVCTI SVNT INVENTÆ, SVMTVS FACIENTE DN. VVALTERO RALEIGH EQVESTRIS ORDINIS VIRO FODINARV̄ STANNI PRÆFECTO EX AVCTORITATE SERENISSIMÆ REGINÆ ANGLIÆ.

ANGLICO SCRIPTA SERMONE
À THOMA HARIOT, EIVSDEM WALTERI DOMESTICO, IN EAM COLONIAM MISSO VT REGIONIS SITVM DILIGENTER OBSERVARET

NVNC AVTEM PRIMVM LATIO DONATA À
C. C. A.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO CÆS. MA^TIS SPEC^LI
AD QVADRIENNIVM

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO MAXIMILIANO, D. G. ELECTO REGI POLONIÆ, &c. ARCHIDVCI AVSTRIÆ, &c. DVCI Burgundiæ, &c. Administratori Magni Magistratus in Prussia, Teutonici ordinis Præfecto per Germaniam & Italiam, Comiti Tyrolis, &c. Domino suo Clementissimo.

IN communi omnium gratulatione de felici Serenißimæ vestræ Maiestatis reditu, Serenißime Rex, non potui facere, quin animi melætitiam etiam declararem Ser. V. M. prolato aliquo munusculo; quod quidem exile est, vt pro tenuium mearum facultatum ratione: sed quod arbitror non minus futurum gratum ipsi S. V. M. propter argumenti

nouitatem, quam aliud quoduis fortaſſe ab opulentiore profectum. Perſpectum enim mihi eſt, quantum delectetur S. V. M. rerum nouarum, præſertim admiratione dignarum, cognoſcendi ſtudio.

AD *Ipſam igitur adfero Nouam hanc, & Admiratione dignam Hiſtoriam* VIRGINIÆ, *noui Orbis, ad Septentrionem obuerſi, Prouinciæ, nuper admodum Anglorum nauigationibus repertæ, in qua ſoli vbertas, aeris temperies, commoditates quæ in ea haberi poſſunt, Indigenarum ritus, veſtitus, & viuendi ratio breuiter, fideliter tamen deſcribuntur: additis etiam veris Indigenarum & aliquot oppidorum iconibus, diligenter & magna cura à me ad viuum expreſſis, quo facilius rei narratio intelligi, & totius Prouinciæ veluti Idea quædam animo concipi poßit.*

NON *aſpernabitur autem (vt ſpero) S. V. M. exiguum hoc mei erga ipſam deuoti animi teſtimonium, ſed pro ingenita ſua Clementia benigne ſuſcipere, & ſuo patrocinio tueri dignabitur.*

DEVS *autem* OPT. MAX. *S. V. M. diutißime ſeruet incolumem, & præclaros ipſius conatus fortunare velit. Francofurti ad Mœnum, Kal. Aprilis M. D. XC.*

Ser^{me}. V. M.

humilimus cliens,

THEODORVS de BRY
Leodienſis.

BENEVOLIS COLONIÆ, QVÆ IN VIRGINIAM TRADVCTA EST, PROMOTORIBVS ET FAVTORIBVS.

POST primam nauigationem, quæ à Dn. VValtero Ralegh instituta est, ad inuestigandam eam Prouinciam, quæ nunc Virginiæ nomine cognita est, multæ aliæ nauigationes ipsius sumptibus in eam factæ sunt, vti anno 1584. deinde annis 1585. & 1586. postremum hoc proximo anno 1587. De his varij sermones sunt habiti calumniarum pleni ab illis, qui inde regressi sunt, præsertim vero iis, qui Dn. Richardvm Greinvile comitati sunt anno 1585. quæ nauigatio fuit omnium primaria, & maximi momenti nunc etiam est: nam ipsi integro anno in ea regione hæserunt, cum superiore nauigatione sex duntaxat hebdomadibus mora facta sit, & reliquæ sequentes solummodo institutæ ad commeatum & supplementum inferendum, neque illis quidquam amplius obseruatum est. Ii sermones non modicum damnum intulerunt viris illis, qui alioqui huic negotio fauissent, & sumptus aliquos fecissent in laudem & beneficium nostræ nationis, vt taceam priuatum emolumentum & auctoritatem, quæ ipsis inde accessisset: vt appariturum confido ex his quæ in eorum contumeliam, qui contrarium asseruerunt, contingere poterunt; modo vos beneuoli fautores & promotores, crescatis numero, perseueretis in sententia, aut, si aliqua dubitatio suborta est, de integro beneuolum animum adferatis, & aliquid conferatis pro ratione commodorum, quę istic inuestigata sunt, & postea intelligetis necessario requiri. Nam, ob hãc sermonum varietatem, plurimi vestrûm nihil certi de sumptibus faciendis statuere poteratis.

Cum ergo ex eorum sim numero, qui in rerum inuestigatione diligentem nauarunt operam, & ad Indigenas missi fuerunt, idcirco plura obseruare & cognoscere potuerunt quam reliquum vulgus: vtile iudicaui vobis communicare nostrorum laborum fructum (vt intelligatis, quam inique ea actio calumnijs proscissa fuerit) hoc publico scripto, duabus præsertim de causis.

Primum, vt qui ex vobis ignari adhuc sunt & dubij eius Prouinciæ status, cognoscere possint, huius nauigationis primarium Auctorem, subnixum fauore suæ Maiestatis, sufficientem causam habuisse, vt, neglectis huiusmodi calumnijs, non modo perseueraret in suo instituto, missa hoc posteriore anno in eam Prouinciam noua Colonia: sed vt etiam paratus sit, pro temporis & rerum occasione, illud omni conatu prosequi.

Deinde, vt vos, cũ huius instituti continuationẽ animaduertetis in vniuersum intelligere queatis, qualis sit ea regio, & inde perpẽdatis, quantũ emolumẽti & cõmodi ex vestra negotiatione, (si eam constanter retinueritis) ad vos redditurum sit, vel colonia eô deducta, vel alia ratione negotium promouendo.

Deniq; licet mea narratio, vt reliquæ, propter earum varietatem vobis dubia sit; huius varietatis causam primum paucis vobis declarare cupio, vt candide deinceps iudicium ferre possitis, pro rerum occasione.

Nōnulli, ex nostro cœtu qui inde redijt, iusta ratione puniti fuerunt ob delicta in ea Prouincia commissa, & male institutam vitæ rationem: illi ob peruersam suam naturam non modo maligne suos Præfectos calumniati sunt, sed eorum gratia ipsam etiam Prouinciam vituperarunt. Idem fecerunt eiusdem facinoris participes.

Alii statum & conditionem ignorantes, non sunt tamen veriti à suo reditu inter suos commilitones, præsertim vbi nemo adesset, qui eos mendacii argueret, sese adeo venditare, quasi reliquis plus obseruassent, & longiora fecissent itinera: ignominiæ enim sibi fore existimabant, si, cum 12 mensibus in ea Prouincia hæsissent, plurima de ea referre non potuissent, siue vera, siue falsa. Nonnulli igitur plura retulerunt q̄ ipsi viderint aut obseruarint: alij vero eo impudētiæ ꝓlapsi sunt, vt ea quę & ipsi & alii certissima esse istic cognouerūt, omnino negare non pudeat. Alii cum difficultate credunt ea, quorum nullā habent notitiam.

Eius ignorantiæ causa inde porro orta, quod plurimi toto illo tempore, quo in ea Prouincia permansimus, aut insulam quam incolebamus nunquam fuissent egressi, aut nō ꝓcul inde digressi, & paucis locis; aut ꝙ multi auro & argēto, si qua spes affulgeret, inhiarent, nec quicquam pensi ducerent, nisi vt aluum farcirent; aut quod pleriq; iudicio & prudētia carerent, & iusto loquaciores essent.

Alijs, qui in oppidis solum versati erant, aut qui, vt ingenue dicam, nunquā antea erant peregrinati, misera videbatur ea Prouincia, quod istic neque vrbes Anglicanis similes, neque tam magnificas ædes, neque victus rationem tam opiparam, neque molles & tenuiore pluma farctos lectos reperirent, & ex suo iudicio de ea pronuntiabant.

Cum vero meum institutū duntaxat fuerit, vt paucis demonstrarē occasionem varietatis istorum sermonum, & aliorum similium à nostris hominibus habitorum, in quibus inuidiæ, nequitiæ, iniuriarum & futilium rerum plena omnia, quiq; à prudētibus viris ne cogitari quidem debuerāt; diutius istorū relatione vobis molestus esse nō cupio, sed ad cōmoda transibo, q̄ neruus sunt earū rerum, quarum mentionē facere debeo. Hunc igitur librū in tres primarias partes diuidam, vt pleniorem commodorum eius Prouinciæ notitiā dare possim.

Prima parte declarabo commoda iam inuestigata, aut inuestiganda, in vsum non modo cessura vestrum qui eam Prouinciam incolitis aut incoletis, sed eorum etiam, qui sua cura & industria, tanta abundantia adquirēt, vt ea nostris Anglis vel commercio, vel permutatione communicare possint, vnde & ipsi opes sibi parient, & illi qui cum ipsis commercia exercebunt, deniq; in commune omnibus proderunt nostrę præsertim nationis hominibus, ad multarum rerum suplementum, quæ antea vel ab exteris vel ab hostibus peti solebant: ea commoda, distinctionis gratia, mercaturam appello.

Secunda parte comprehendā ea regionis commoda, quæ sola ad humanæ vitæ sustentationem sufficere posse experti sumus, vt indigenis sunt in vsu, & nobis item fuerunt toto illo tempore quo isthic hæsimus.

Tertia parte agam de reliquis commoditatibus, quarum meminisse potero, & necessarias iudicabo illis qui ibi habitabunt, præsertim de his qui ad fabricas attinent, & aliis necessariis. Huic accedet breuis descriptio naturæ & rituum Indigenarum.

PRI-

PRIMA PARS, DE MERCATVRÆ COMMODITATIBVS.

Sericum Herbaceum, vel Herba Sericea.

HERBAE genus est in ea Prouincia, in cuius foliis nascitur laudatum sericum, instar tenuis & splendentis pelliculæ, quæ detrahitur. Ad binos pedes cum semisse, vel etiam altius adolescit, foliaque profert binos pedes longa, vnum lata. Similis nascitur in Persia, eodem quo Virginia climate sita; ex qua multa sericea opera fiunt, quæ ad nos in Europam vsque adferuntur. Si hæc planta coleretur vt in Persia, non dubium est, quin magna vtilitas cum tempore reditura esset ad eos qui eam colerent, quandoquidem serici tantus apud nos & apud alios vsus est. Atque in ea sum opinione, longe maiorem, meliorem & lætiorem prouenturam, si fœcundo solo sereretur. Abunde tamen multis eius Prouinciæ locis sponte prouenit, cuius in Anglia factum est periculum: nam integer pannus sericeis staminibus contextus ex ea factus est, qui proba & laudabili materia constare iudicatus est.

Bombyces.

PER eam Prouinciam iter facientes, frequenter bombyces inuenimus prægrandes admodum, instar nucis iuglandis crassos: sed non ea abundantia, qua nobis dicta fuerat. Cum tamen regio eos alat, dubium non est, quin, si mori & aliæ arbores necessariæ plantarentur locis ad bombyces alendos commodis, & diligenti cura bombyces educarentur ab ijs, qui eius

rei notitiam habent, non minus commodum sint accepturi Virginiæ incolæ, quam nunc accipiunt Persæ, Turcæ, Itali & Hispani.

Linum & Canabis.

RARO istic eodem loco nascuntur Canabis & Linum; quia non seruntur: sed illud dumtaxat, quod tellus sponte producit, à nostro caule & foliis diuersum: materia tamen eorum, qui in his versati sunt, iudicio perinde bona ac nostrum. Et licet nullum eius rei haberemus experimentum, ipsa tamen tellus satis superque indicat, egregie istic prouenturum, atque si sereretur, quemadmodum decet, etiam abunde: quandoquidem tantum sit soli, quod ad huius sationem coli posset. Quanta inde perciperetur vtilitas ex lineorum pannorum & funium confectione, nemo facile assequi queat.

Alumen.

TERRAE vena est secundum littus maris ad quadragesimum & quinquagesimum miliare in longitudinem protensa, ex qua nonnullorum, qui periculum in Anglia fecerunt, iudicio, bonum alumen conflatum est, eius generis, quod Alumen rupeum siue de Rocca cognominatur. Commoditatis illius opulentia adeo cognita est, vt de ea plura dicere superfluum existimem. Eadem vena Chalcanthum, Nitrum & Alumen plumeum siue scissile præbet, non tamen ea quantitate, quam vulgare, quod magni est pretij, & non contemnendæ vtilitatis.

Wapeih.

WAPEIH ab indigenis appellatum terræ genus est Lemniæ, quam sigillatam vulgus appellat, valde simile, quæ depurata eiusdem facultatis esse deprehensa est à nostris Medicis & Chirurgis, vel etiam præstantior. Indigenæ ad vlcera vulneraq; curanda frequenter vtuntur. Magna est quibusdam locis eius abundantia: & cærulei coloris interdum reperitur.

Pix, Pix liquida, Resina, Terebinthina.

MAGNA est earum arborum frequentia, quæ resinas iam enumeratas ferunt. Ea quidem insula, in qua habitauimus, quindecim miliaribus

ribus

ribus in longitudinem patens, & quinque aut sex in latitudinem, plena est arboribus eius fere generis.

Sassafras.

SASSAFRAS, ab indigenis illius Prouinciæ VVINAVCK appellatum, ligni genus est valde suauis odoris, & magni in Medicina vsus ad curandos varios morbos. Experientia comprobatum est, multo præstantius Guaiaco. Eius descriptionem, vtendi rationem, & facultates tradidit Doctor Monardes libello De simplicibus medicamentis ex Occidentali India delatis.

Cedrus.

CEDRVS lignum est odoratum, ad fabrilia opera valde accommodum, vt sunt scrinia, spondæ, mensæ, abaci, testudines, citharæ, & similia, vt iam experientia comprobatum est. Facilis etiam eius vsus ad pleraque alia.

Vinum.

VITIS duo genera sponte nascuntur: alterum tenuibus vuis & acerbis, nostris Anglicanis magnitudine paribus: alterum longe maioribus dulci liquore plenis. Si accederet huic generi conueniens cultura, magna vini commoditas inde accederet.

Oleum.

DVO etiam nucum genera, ad oleum conficiendum idonea: sed alterum maxime. Si molæ, aliave instrumenta adessent, magna vtilitas inde elici posset: istic enim abundant. Sunt etiam tria baccarum genera inter se differentia, quarum forma glandibus similis, à quibus, vt indigenarum vsu comprobatum est, bonum elicitur oleum. Illius præterea Prouinciæ vrsi admodum pingues sunt, & quibusdam locis magna eorum frequentia: horum pinguedo, cum sit liquida, commode oleum vocari posset, ad multa vtile.

Villosæ pelles.

Secundum littus marinum frequentes sunt Lutræ; è quarum pellibus, si naßis aliisve commodis instrumentis caperentur, magna accederet vtilitas. Martes Scythicas siue Zibellinas pelles etiam expectamus: nam ex indigenarum relatu intelligimus, magnã eorum animalium frequentiã nonnullis eius prouinciæ locis inueniri, licet binæ duntaxat pelles ad nos peruenerint. Lynces etiam inueniri audimus, tametsi hactenus nullos conspexerimus.

Ceruinæ pelles.

PELLES ceruinæ crudæ, aut rupicapræ pellis instar paratæ, ab indigenis quotannis millenæ vilium mercium permutatione redimi possent: & tamen animaduerti nequit, numerum ceruorum imminui, tanta est eorum frequentia.

Mustelæ odoratæ.

ITER facientes in mustelam odoratam, quam vulgus Ciuettam appellat, ab indigena cæsam incidimus: alio deinde loco recenter istic aliquam aut plures fuisse subodorati sumus: inde collegimus, indigenarum præsertim sermonibus confirmati, prouinciam illas etiam alere. Magna hinc sane accederet vtilitas.

Ferrum.

DVOBVS eius regionis locis octoginta aut centum & viginti à nostra arce miliaribus inuenimus non procul à littore marino multas rupes, quæ multum ferrum continere, à metallicis hominibus deprehensæ sunt. Inuenitur etiam multis aliis eius prouinciæ locis. Commoda igitur ex eo posset fieri mercatura, cum præter viles in operarum victum expensas magna istic lignorum copia reperiatur: & quandoquidem in Anglia ingens sit ligni penuria, saburræ loco nauibus imponi, & in Angliam aduehi posset ferrum istic excoctum.

Æs.

CENTVM & quinquaginta miliaribus in interiorem regionem progreßi, in duob. oppidis inuenimus apud indigenas multos paruos planos orbes

bes ex ære, qui, vt intelleximus, conflati fuerãt à nonnullis, qui vlterius adhuc habitabant, vbi, ipsis referentibus, montes & flumina erant, quæ grana quædam alba proferebant metallica argento similia. Id ita esse, confirmari potest ex eo, quod primum in eam regionem aduenientes, ego cum aliis quibusdam vidimus: obseruauimus enim parua duo argentea fragmenta rudiusculè efformata singula testonem Gallicũ forte pendentia, VVIROANS siue Reguli cuiusdam octoginta circiter à nostro propugnaculo miliaribus habitantis auribus appensa. Ab eo sciscitatus, quot dierum itinere distaret locus, vnde habuisset, ex eodem illo loco accepisse intellexi, vel viciniore, in quo, vt postea rescitum est, æs & grana alba metallica reperiebantur. Continebat autem æs illud, vt periculo facto deprehensum est, aliquid argenti.

Vniones.

MVSCVLOS edentes, interdum margaritas siue vniones inuenimus, sed nostro infortunio vel scabras, vel maculis aspersas, nõdum enim inuestigauimus ea loca, in quibus & elegantiores & maiore quantitate inueniri intelleximus. Vnus è nostris, qui similium rerum peritus erat, ab indigenis circiter quinquies millenas collegerat: ex harum numero selegit rariores elegantia & colore præstantiores, magnitudineque & rotunditate æquales, ad monile ex his conficiendum, quod Sereniss. Reginæ donare habebat in animo, nisi ingentibus tempestatibus in reditu excepti, eius & multarum aliarum rerum iactura facta fuisset.

Gummi.

VARIA inueniuntur Gummi genera, & alia medicamenta Pharmacopolis idonea, quorum mentionem faciemus, quando ab iis, qui similium rerum peritiam habent, intelligemus plura esse obseruata, quam à nobis: nam nullum eorum periculum fieri potuit, quod omnia iam dicta tempestate perierint.

Varii generis tincturæ.

RHVS coriariorum, ab Anglis, ob multiplicem in tincturis eius vsum bene notum, istic crescit. Coquere solẽt herbam quandam VVASSEVVÓVVR appellatam, paruas & tenues radices CHAPPACOR, & corticem arboris ab indigenis Tangomóckomindge, è quibus fiunt diuersi rubri colores. Horum colorum nullum adhuc factum est in Anglicis pannis periculum: indigenæ solum vtuntur ad tingendos capillos & faciem, & chlamydes, cerui-

nis pellibus constantes, colore imbuendas; deinde ad iuncos & vimina, è quibus storeæ, sportæque eleganti opere contexuntur, tingenda, cum nihil aliud habeant ab ipsis magnopere æstimatum quo vti poßint. Si quis tamen eos colores mercaturæ nomine indignos censet: dubium tamen non est, quin nostri, qui eam regionem incolerent, ad multos vsus traducere possent, quemadmodum & alios colores, quos istic reperiri scimus.

Isatis.

ISATIS, siue glastum Angliæ tinctoribus bene notum & carum: nimis parua quantitate in Anglia nascitur, ob soli penuriam: at in Virginia, regione amplißima, & multis locis inculta seri posset. Nec dubium est, quin optime nasceretur, cum in insulis, quæ ab Accipitribus, apud Hispanos Acores vocatis, nomen inuenerunt, abunde nascatur, quæ in eodem sunt climate, quemadmodum & insula vulgo Madera appellata.

Sacchari cannæ siue arundines.

SACCHARI cannas siue arundines istic plantandas detuleramus, sed cum negligenter fuissent adseruatæ, & tempus eas serendi iam elapsum esset, quando eo appulimus, periculũ ex animi sententia nullum facere potuimus. Cum tamen simili climate nascãtur, vt in australi Hispaniæ & Africæ parte bonam spem adhuc habemus. Possent etiam conseri mali aureæ, limoniæ & cotoneæ, vnde suo tempore, diligenti cura & solicitudine adhibita, non paruæ commoditates sacchari, confectionumque ex saccharo & cydoniis haberi possent.

Multæ aliæ similes commoditates ex satione & cultura adquiri possent, quas vestro iudicio permitto: alia præterea multa, quæ nondum à nobis sunt inuestigata. Potuissem etiam mentionem facere duarum aliarum non contemnendarum commoditatum, quarũ altera certa est, altera in spe consistit, non cultura adquirendæ, sed quæ, sponte cum nascantur, breui tempore colligi ad conseruationem possent. Longiorem etiam sermonem de iam memoratis instituere potuissem, veluti de locis natalibus earum, & in quibus commodius sererentur, quo anni tempore: deinde quanto temporis interuallo adolescere possent, & qua quantitate, ad vtilitatem ex illis percipiendum: sed quia alij præter fauentes nostræ actioni, notitiam earum rerum adquirere possent, in totius actionis detrimentum, ego de industria ista silentio preßi: non ignarus, hæc quæ scripsi, nostris beneuolis sufficere: atq; his priorem istius libri partem absoluam.

SECVN-

SECVNDA PARS,

DE COMMODITATIBVS ANNONÆ INDIGENIS Virginiæ familiaris, & qua nos vsi sumus, cum eò appelleremus: Et primum de his, quæ seruntur & coluntur.

PAGATÓWR *ab indigenis appellatum, id est, quod Occidentalis Indiæ incolæ* MAYZ *vocant. Grana fert pisis Anglicanis magnitudine æqualia, nec forma admodum dissimili: sed varij coloris, modo albi, modo rubri, nunc flaui, aut cærulei. Ea trita, albam præbent farinam, ex qua, vt decet, pista bonus fit panis. Dum istic hæsimus, nos illud præparauimus hordei modo, & tenuem cereuisiam, illi, quæ ab Anglis Ale dicitur, similem, suauis admodum saporis coximus. Non est dubium, quin addito lupulo multo fortior & præstantior fieret. Granum est magni admodum prouentus, vtpote quod mille, mille & quingenta, & bina interdum millia reddat. Tria eius Mayzi sunt genera: quorum duo ad sex vel septem pedum altitudinem crescunt, & maturitatem adipiscuntur vndecim aut duodecim à satu hebdomadibus, interdum etiam decem, pro sationis tempore & ratione: alterum ad decem circiter pedum altitudinem assurgit, & trimestri cum semisse maturescit. Singuli calami quaternas spicas, aut ternas, aut binas, vel vnicam interdum ferunt, singulis spicis quinquies, sexies & septies centena grana continentibus, nonnunquam plura vel pauciora. Ex his granis indigenæ sibi edulia præter panem parant,*

vel ea integra decoquendo, donec mollescant, aut confractorum farina & aqua pultem conficiendo.

OKINDGIER, à nobis Fabæ appellantur, quia magnitudine & forma Anglicanis fabis simile est, planius tamen, & diuersorum colorum, interdum maculosum: caule & foliis multum à nostris differt, gustus tamen suauitate eis non cedit.

VVIKOZÓVVA, nos Pisa appellamus, vt à fabis distinguamus: multo minores enim sunt, licet forma non multum discrepent: sapore tamen & bonitate longe nostra pisa superant. Utrumque genus decem à satu septimanis maturum est. Interdum ex illo trito pultem parant, vel coquunt, donec mollescat, & hiscere incipiat, nostro more, vel vnicum genus separatim, vel vtrumque mixtim, nonnunquam suum Mayzum etiam admiscent: vel iam decoctum terunt in mortario, & pinsunt in massam, quam deinde in partes diuidunt, & iis vescuntur varietatis gratia.

MACÓCQVVER, nostris peponibus, melonibus & cucurbitis valde similes sunt. Omnia tamen ista genera eiusdem saporis sunt in Virginia, illiusque grati admodum: insuper ex eodem semine proueniunt. Unum genus menstruo spatio maturescit, alterum bimestri.

Nascitur istic planta, quæ illorum iudicio, quibus eius descriptionem dedi, Atriplicis genus est. In quatuor aut quinque pedum altitudinem excrescit: ex eius semine fit pulticula densa, boni admodum saporis: ex caulis illius cineribus salis massam conflant, quo ad saliendos suos cibos vtuntur; nam alium salem non norunt. Nos ex eius foliis olus coquebamus.

Alia præterea est prægrandis Planta, cuius flos calendulæ floris formam æmulatur, sex pedes alta, cuius caput cum flore dodrantalem latitudinem obtinet. Hanc nonnulli magnam illam Solis plantam esse censent. Ex eius semine panem conficiunt, & pultis genus.

Omnes istæ commoditates prædictorum eduliorum, aut satione vel plantatione adquiruntur, singulorum generum semente separatim nonnunquam facta: magna vero ex parte, omnibus mixtim in eodem agro satis. Ut vobis porro soli illius vbertatem demonstrem, non inutile iudicaui, illorum colendi terram & serendi rationem breuiter describere.

Nunquam istic solum fimo, aut alia re stercoratur, neque aratro aut pectine colitur Anglicano more: sed subsequente duntaxat ratione præparatur. Aliquot ante sationem diebus, viri, ligneis instrumentis magna ex parte instar ligonum factis, oblongo manubrio; fœminæ, bidentibus,

aut

aut palis pedem tantummodo longis, & circiter quinque pollices latis, breui manubrio (quia sedentes laborant) terræ superficiem solum refodiunt, ad inutiles herbas, vetereſque Mayzi culmos cum suis radicibus euellendum. Has per biduum aut triduum sole resiecatas cumulatim congerunt, atque, vt efferendi molestiam fugiant, comburunt. Existiment aliqui forsitan eos cineribus vti ad terram stercorandam: quod si ita esset, cineres vndequaque dispergerent, quod tamen eos facere non obseruauimus (nisi vbi maiores erant cumuli) aut singulari cura suum frumentum sererēt locis cinere aspersis, cuius rei non admodum solicitos eos esse comperimus. Hæc est terram colendi apud eos ratio.

Hoc autem modo serunt vel plantant. Ab extrema agri parte initio facto, bidente foramen faciunt, in quod quatuor grana conijcientes, summam curam adhibent, vt ea pollicem vnum inter se distent: deinde statim terra obruunt: atque ista ratione per totum agrum opus suum prosequuntur, foramina faciendo, eaque replendo: eo tamen respectu, vt omnia serie quadam serantur, singulæque series dimidiam orgyiam ab inuicem separatæ, foramina accipiant, tantundem inter se distantia, vt inter bina foramina dimidiatæ orgyiæ spatium sit. Interdum fabas & pisa simili obseruata distantia interserunt: & varijs locis admiscent MACÓCQVVER, *Atriplicis & Plantæ solis grana.*

Terræ sic cultæ ager continens quadraginta decempedas Anglicas in longitudine, & quatuor in latitudine, reddere posset, secundum rationem à me subductam, frumenti, fabarum & pisorum ducentos Londinenses modios, præter MACÓCQVVER, *Atriplicem, & Plantam Solis. Cum tantum agri in Anglia quadraginta frumenti modios reddit Domino, præclare secum actum putat.*

Vtile igitur duxi vobis hæc aperire, vt qui eam Prouinciam inhabitabitis, cognoscatis, quantum eius solum frumento excipiendo aptum, sit præferendum nostro: præter alias commoditates, quas adfert, quæ adseruari possent, tanta est eius vbertas, vt exiguo labore opus sit, si cum eo, qui apud nos requiritur, conferatur. Propterea vobis asserere non dubito, vnicum virum (quantum ex subducta à me ratione colligere licet) tantum agri, quod quidem frumentum ante tulerit, viginti quatuor horarum spatio colere posse, quod illi referat, quæ ad ipsum luculenter alendum annuo spatio sufficient, licet nihil inde recipiat, quam quæ solum ipsum ferre est aptum, puta illa ipsa, quæ ante enumeraui, pateatque ager duodecim orgyias cum semisse in longitudinem & latitudinem. Quod si opus esset (multa tamen istic est terra

vacua) ex eodem fundo duæ messes colligi possent: nam quouis tempore serere & plantare licet, à medio Martio in finem vsque Iunij, sic vt quando absumpta est annona prioris messis, denuo seri possit. Porro licet quibusdam Prouinciæ eius locis ex eodem agro binas colligant messes, vt iam intelleximus: si vos incolæ idem experiri velitis in Anglico frumento, licebit id facere, vel omittere, donec ampliorem habeatis occasionem de ea re maturius cogitandi. Quod ad soli naturam attinet, nihil dubitandum est: nam nos periculum fecimus in hordeo, auena, & pisis, quæ quidem de industria non seuimus, sed cum forte excidissent in sterilem alioqui terram, non minus tamen eleganter creuerunt, quam quæ in Anglia conspexerimus. De frumento nullum facere periculum licuit, quod ex aquæ salsæ aspersione mucorem contraxisset: secalem nullam habuimus. Longius paulo euagatus sum, non sine vtilitate tamen, vt spero: nunc ad meam narrationem regrediar, & reliqua ad hoc caput pertinentia persequar.

PLANTA *est sponte nascens, ab indigenis* VPPÓWOC *nuncupata. Ea apud Occidentales Indos varia adepta est nomina, pro locorum, in quibus nascitur, ratione & vsu. Hispani vulgo* TABACO *appellant. Folia eius resiccata, & in pollinem redacta, tubulis quibusdam ex argilla formatis imponuntur, incenduntur, fumusque per os attrahitur. Is fumus sic haustus pituitam crassosque humores ex capite & ventriculo elicit & purgat, & corporis meatus aperit. Qui eo vtuntur, non modo ab obstructionibus corpora præseruant: sed ab his, quas habent, modo nimium vetustæ non sint, breui liberantur: hinc eorum corpora sana, nec in ipsis obseruare memini, graues plerosque morbos, quibus in Anglia plerumque affligimur.*

ISTVD *Vppówoc tanti apud indigenas est pretij, vt etiam existiment suos Deos ipso delectari. Hinc fit, vt interdum ignes sacros faciant, & sacrificij loco huius puluerem inijciant, & nauigantes in tempestatibus istum puluerem in aerem & aquam spargant: sic nassa ad capiendos pisces recenter contexta, puluerem in eam inijciunt, & in aerem spargunt. Eundem ritum etiam obseruant liberati à graui aliquo periculo, vt in aera puluerē iaciant, miros admodum gestus exprimentes, modo pedibus terram pulsantes, modo saltantes, modo manibus complosis, & in altum protensis, cœlum spectantes, & dissona verba efferentes.*

Nos ipsi, dum istic hæsimus, illa herba vsi sumus ex eorum instituto in nostris morbis, atque etiam à nostro reditu: variasque eius facultates & mirandas experti sumus, de quibus si nobis instituendus esset sermo, integer liber conscribendus esset. Sed de his multa dicere superuacaneum est: nam pericu-

periculum à peritis Medicis in viris & mulieribus aliisque promiscue factum, fidem earum facultatum adstruit.

Hæ sunt, quas noui, & quarum meminisse potui, commoditates ad humani corporis sustentationem pertinentes, ex agricultura prouenientes: reliqua, quæ istic affatim reperiuntur, sponte proueniunt.

Radices.

OPENAVVK radices sunt rotundæ, quarum aliquæ nucis iuglandis magnitudine sunt, aliæ multo maiores. Nascuntur humidis & paludosis locis, multæ simul cohærentes, tanquam funiculo traiectæ essent. Eæ in aqua aut aliter coctæ bonum præbent alimentum.

OKEEPENAVK, rotunda etiam est forma; & aridis locis crescit: inueniuntur interdum magnitudine capitis humani. Recentes & iam primum terra erutæ debent edi hæ radices: nam ob siccitatem, neque elixationem, neque assationem ferunt. Cedunt superioribus gustus suauitate: in panis tamen penuria, & nonnunquam varietatis causa, indigenæ ijs vescuntur cum piscibus & carne: atque meo quidem iudicio, tam facilis sunt digestionis, atque vulgaris panis Anglicus ex secalis farina confectus.

KAISHVCPENAVK, radix est alba, oui gallinacei magnitudine, similiq. fere forma: mihi adeo grati saporis non est visa atque superiores: propterea non magnopere laborauimus, vt eius natales obseruaremus. Indigenæ tamen coquunt & edunt.

TSINAVV, radicis genus est, illi admodum simile, quæ in Anglia Chinaroot, hoc est, Radix Chinæ nuncupatur, ex Orientali India delata, & existimamus illius genus esse. Nascuntur multæ simul connexæ, caulemque habent, illi plantæ, quam Angli Brier vocant, similem: folia vero multum dissimilia, quæ arboribus sustentata, illas arcte amplectantur, & ad earum vsque fastigium reptant. Ex his radicibus recentibus in frusta concisis, contritis, & cum aqua expressis, ad succum eliciendum fit panis; decoctæ, bonum præbent iusculum gelatinæ simile, sed multo suauioris sunt gustus, si cum oleo misceantur. Hoc vero Tsinavv non est illa planta, quæ nonnullis occasionem præbuit, vt pro Radice Chinæ eam in Angliam adferrent: nam postea demum obseruata est, & eius vsus, qualem nunc retuli. Sed illam, quæ in Anglia delata fuit, adhuc ignoramus, ipsique adeo indigenæ, an ad aliquam rem vtilis sit, licet radices multum sint inter se similes.

COCVSHAVV, plerique nostrum eam radicem esse arbitrati sunt, quæ ab Occidentalis Indiæ Hispanis Cassaui appellatur, eam ob causam illi idem nomen indiderunt. Nascitur locis palustribus & humidis. Ex ea pro indigenarum consuetudine parata, fit bonus panis, atque suaue pulmentum, magnique est vsus inter indigenas. Huius radicis succus toxicum est, eam ob causam exprimendus, antequam radix in vsum recipiatur. Primum igitur pelle adempta sole aut igne siccatur, deinde in farinam teritur, atque ita panis conficitur: aut dum adhuc recens & viridis est, repurgatur, in frusta conciditur, teritur, & in pastillos conformatur; qui ad ignem vel supra ignem positi, donec acescant, denuo in pollinem reducuntur, ex quo panis fit, aut polenta salubris & suauis gustus.

HABASCON radix est calida, magnitudine & forma Pastinacæ admodum similis: vesca non est sola, sed cum aliis cibis coqui solet.

MVLTIS etiam eius Prouinciæ locis nascuntur Allia, à nostris Anglicanis parum differentia. Ad ea loca, in quibus crescunt, venientes, multa collegimus & edimus: ipsos autem indigenas nunquam illis vescentes conspexi.

Fructus.

VARIIS locis magna Castanearum quantitas reperitur, quæ à nonnullis crudæ eduntur, ab aliis confringuntur, & pultis modo coquuntur: aliqui etiam ex iis elixis massam conficiunt illi similem, quæ ex ipsorum fabis supra memoratis fit.

NVCES regiæ plurimis locis maxima frequentia nascuntur, eæque duorum generum: magnæ enim sunt syluæ ad multa miliaria protensæ; quarum arbores tertia ex parte sunt nuces. Vnum genus sapore & forma parum à nostris Anglicis differt, putamine tamen est craßiore & duriore: alterum genus maius, cortice admodum scabro & duro præditum, nucleum habet magnum, dulcem & oleaginosum. Licet nostro more eis vescantur, lapidibus tamen etiam confringunt, & in mortarium coniectas cum aqua contundunt, ad lac conficiendum, quo varie in suis pultibus vtuntur; suo etiam frumento, fabis, pisis & peponibus admiscent, suauioris saporis conciliandi gratia.

MESPILA, fructus sane bonus, sic à nobis nuncupatus, præsertim ob has causas: quod primum esui non sit aptus, nisi mollis & tener: deinde quod vmbilicum siue caput habeat nostris mespilis simile, & eiusdem sit magnitudinis: sapore tamen & colore plurimum ab illis differt: nam hic rutilo

colore

colore est vt cerasa, & valde dulcis, insipidus tamen, cum cerasa medium inter dulcem & acerbum succum habeant.

METAQVESVNNAVK elegans est fructus, forma & magnitudine fere nostrorum pirorum, sed foris & intus impense ruber. Nascitur in planta cuius folia admodum densa sunt, aculeis pungentibus plena. Nonnulli, qui in India versati sunt, & ingentis pretij colorem illum Cochinilla nuncupatum crescentem viderunt, aiunt eius plantam similem esse Metaquesunnauk stirpi, quæ an sit vera Cochinilla, an illius spurium aliquod genus, nihil asserere possum, cum, vt intellexi, Cochinilla in fructu non proueniat, verum in ipsius plantæ foliis. Huius autem folia, quantum ad hanc rem attinet, adeo diligenter non obseruauimus.

VVARVM duo sunt genera, quarum memini inter Mercaturæ commoditates.

FRAGA etiam istic nascuntur non minus suauia & magna, quam quæ in Angliæ hortis coluntur.

MORA, & alij similes fructus, quales etiam in Anglia habemus.

SACQVENVMMENER, baccæ genus est Capparibus simile, paulo tamen maius, confertim in planta quadam nascens, quæ in stagnãtibus aquis reperitur. Coctæ per octo aut nouem horarum spatium, vti necesse est, suauis & salubris cibus sunt: alia ratione manducatæ pariunt ad tempus delirium, aut aduersam valetudinem.

Est istic Arundinis genus granum ferens nostræ secali aut frumento simile, quod decoctum esui est aptum.

In nostris peregrinationibus inuenimus quibusdam locis syluestria pisa nostris Anglicanis similia, minora tamen, sed esui apta.

Obseruata etiam quinque Baccarum vel glandium genera, quæ in diuersis arborum generibus nascuntur; primum Sagatémener, alterum Osámener, tertium Pummuckóner. Has glandes siccare solent supra tegetes ex arundine contextas, subtus facto igne, eodem fere modo, quo nos in Anglia hordeum aqua maceratum. Cum eis vesci volunt, in aqua primum macerant, donec tenerescant: deinde coctæ vel solæ eduntur, aut in farinã comminutæ, ad offas panis conficiendas esui aptas. Ex his tribus generibus iam dictis indigenæ oleum dulce eliciunt. Quartum genus Sapúmmener dictum, coctum & compressum, Castaneæ sapore est: ex hoc interdum panem pinsunt. Quintum genus Mangúmmenauk, glans est quercus illius prouinciæ: ea desiccata, vt priores, deinde aqua macerata & decocta in cibum cedit tam ministris quam patribus-familias, vel varietatis causa, aut ob panis penuriam, cum piscibus vel carnibus.

Quadrupedes.

Quibusdam locis inueniuntur magna ceruorum armenta: qui secundum littus marinum versantur, fere sunt eiusdem magnitudinis cum Anglicanis, aliqui etiam minores: in interiore regione, vbi sunt vberiora pascua, maiores sunt. In hoc nostris sunt dißimiles, quod longiore cauda sint præditi, & cornuorum extrema in dorsum recurua habeant.

Omnes cuniculi à nobis istic conspecti, quosque illic esse intelleximus, cinerei sunt coloris, vt lepores: quibusdam locis tanta est eorum frequentia, vt aliquot oppidorum incolæ chlamydes ex eorum, quos capiunt, pellibus sibi parent.

SAQVENVCKOT & MAQVÓVVOC paruorum animalium duo genera, cuniculis tamen maiora esui apta. Nos nulla vnquam cepimus, sed his, quæ ab indigenis capiebantur, & nobis adferebantur, vescebamur aliquando.

SCIVROS cinerei coloris interdum à nobis captos edimus.

VRSI omnino nigri sunt & edules: indigenæ hyeme eos venantur, & frequenter illis vescuntur, nos etiam aliquando. Hac vero ratione plerumque capiunt. Insulas quasdam & alia loca, ad quæ se recepisse vrsos à venatione norunt, accedunt, vrsi simulatque quempiam conspexerunt, fugiunt, & in proximas quæ occurrunt arbores conscēdunt, hos indigenæ persequuntur, & sagittis configentes ex arboribus deturbant, aut necatos, aut ita vulneratos, vt facile postea mactari queant. Nos etiam aliquando nostris sclopis eos deijciebamus.

Nomina collegi viginti & octo diuersorum generum Quadrupedum, quas per eam prouinciam sparsas intelleximus, præsertim in media prouincia: harum duntaxat duodecim fuerunt nobis obseruatæ: quæ vero esui aptæ sunt, eas solum cognouimus, quarum supra meminimus. Indigenæ nonnunquam Leones occidunt, & ijs vescuntur. Nos vero eorum lupos & canilupos cum illos capere poteramus: nolui tamen inter quadrupedes, quæ esui aptæ sunt, recensere, ne quis me in his rebus minoris esse iudicij, quam necesse sit, existimet: possem tamen saporis differentiam, quæ inter illos & nostros est, in medium proferre, ex commilitonum quorundam nostrorum sententia, qui vtrosque degustarunt.

Aues.

PAVONES Americani cum femellis, Palumbi, Perdices, Grues, Ardeæ

Ardeæ istic reperiuntur, & hyeme frequentes cygni & anseres. Nomina omnis generis auium illius prouinciæ adnotata habeo sex & octuaginta, indigenarum sermone vernaculo, è quibus (præter supradictas) nonnullas cepimus & comedimus: præterea penes nos sunt icones octo varij generis auium aquaticarum, & septendecim auium fißipedum siue terrestrium, cum appellationibus, quibus indigenæ eas insigniunt, multo tamē plures vidimus & edimus, quæ temporis penuria depingi non potuerunt. Cum vero melius instructi & parati fuerimus ad plura obseruanda, omnia vobis exhibebuntur, cum quadrupedibus, piscibus, arboribus, fruticibus & herbis.

Istic etiam sunt Psittaci, Accipitres, Æsalones, quos tamen nunquam degustauimus: sed aliam ob causam meminisse volui.

Pisces.

Quatuor anni mensibus Februario, Martio, Aprili & Maio, Acipenseres, & haleces (quorum nonnulli eiusdem magnitudinis cum nostris, plerunque tamen longe maiores, nempe octodecim aut viginti vnciarum, interdum etiam duorum pedum vel supra) istic admodum frequentes, quibus etiam mensibus maxime commendantur, nos sane optimi saporis eos reperiebamus.

Sunt etiam istic Trutæ, Tursiones, Raiæ, Mugiles, Passeres, multique alij pisces optimi saporis, quos captos edimus, quorum nomina mihi duntaxat cognita vulgari indigenarum idiomate: eicones præterea habemus duodecim generum piscium istic expressas cum eorum nominibus.

Duas habent indigenæ rationes capiendi pisces; vna naßis ex arundine, quæ istic firmior est, confectis: altera magis peregrina est, fitq; perticis extrema parte acuminatis, quas in pisces vibrant, vt Hiberni sua iacula, remis cymbam impellentes, vel per minus altas aquas gradiendo.

Habent etiam plerisque locis magna quantitate genera, quæ sequuntur.

CANCROS *marinos ijs similes, qui in Anglia capiuntur.*

OSTREA *varij generis, magna, parua, rotunda & oblonga, quæ reperiuntur in aqua marina vel in stagnis marinis, sed in aqua marina capta longe præstantioris erant saporis, quam alia, quemadmodum etiam apud nos.*

MVSCVLOS *præterea, cochleas marinas, & astacos.*

SEEKANAVK, *piscem testacei generis, circiter pedem latum, cauda crustacea, & multis pedibus præditum vt cancer, oculis in dorso eminenti-*

bus, boni ſaporis. Jnuenitur in aquis marinis reſtagnantibus, & interdum ſecundum littus marinum.

Multæ ſunt Teſtudines terreſtres & marinæ, tectæ denſa teſta: caput, pedes, & cauda, ſerpentis aut venenati alicuius animalis partes eſſe videntur, edules tamen ſunt, quemadmodum & earum oua: nonnullæ repertæ fuerunt vlnam ſiue dimidiam orgyiam & amplius latæ.

Hæc habui, quæ dicerem de victu, quo toto eo tempore, quo hæſimus in Virginia, vſi ſumus, atque etiam indigenæ, quantum quidem obſeruaui, aut meminiſſe poſſum, aut ſcripto dignum iudicaui.

TERTIA

TERTIA ET POSTREMA PARS

DE RELIQVIS REBVS SCITV NECESSARIIS

his, qui in Virginia habitare volent. Breuis præterea descriptio naturæ & morum Indigenarum eius Prouinciæ.

De commoditatibus rerum ad fabricas & alias res necessariarum.

QVAE nunc declaranda restant, ad fabricas & alia mechanica opera attinent: veluti Arborum varia genera, ad ædificiorum, nauigiorum, aliarumq; rerum fabricas, calx, saxa, lateres, quorum postremorum nisi mentionem fecissem, dubitassent nonnulli, an istic reperirentur, vel negassent maligni, istic inueniri.

Quercus elegantes, rectæ, præaltæ, & optimæ ad fabricandum materiæ, frequentissimæ, & nonnullis locis vastæ admodum.

Frequentes Iuglandes, vt iam dictum est, quarum nonnullas octoginta pedes longas, rectas, enodes vidimus, elegantes admodum ad opera facienda quatuor aut quinque orgyiarum.

ABIETES magnæ & præaltæ ad malos nauium.

RAKIOCK indigenis dicta arbor, facilis ad opera aliqua facienda, ex hac indigenæ nostri vicini magna ex parte suos lintres fabricant, aluei instar, ignis duntaxat auxilio, & saxeæ securis, testæque: nos interdum conspeximus huiusmodi lintres seu μονόξυλα, tam capacia, vt viginti viros vehere possent præter impedimenta multa. Cum vero eæ arbores magnæ, altæ, rectæ, teneræ & leuis materiæ sint, commodas fore ad malos nauium & ad alia opera existimo.

CEDRVS, lignum tenerum ad fabricandum, & commodum ad abacos, arcas, pyxides, spondas, testudinum tabulas, citharas, & alia pleraque, vt ante dixi. Ex nostris nonnulli, qui loca quædam adierunt, in quibus non fui, cupressos se vidisse affirmarunt, quarum lignum maxime accommodum ad similia & alia opera, & magni pretij est.

CORYLVS, è quo suos arcus conficiunt. Aquifolia, ad viscum parandum capiendis auibus necessaria.

SALICES, ad vimineas sportas & nassas capiendis piscibus Anglicano more idoneæ: licet indigenæ solis arundinibus vtantur, quæ firmæ & lentæ cum sint, ad huiusmodi res sunt vtiles admodum.

FAGI & Fraxini, situlis & circulis faciendis idoneæ: ex his etiam aratra & alia multa fabricari possent. Vlmi item & Sassafras arbores.

ASCOPO, arbor Lauro similis, cuius cortex calidus & acris est. Arborem illam Occidentalis Indiæ, quam Monardes Caßiam ligneam appellat, valde refert.

Multæ præterea sunt aliæ arbores peregrinæ, quarum nomina ignota, nisi idiomate Virginiano, quarũ enumeratione vobis molestiam exhibere nõ est nunc necesse, cum ad fabricas, aliasq; res necessarias satis multas retulerim. Pleræq; tamẽ adhuc restãt, quæ sine dubio ad commodos vsus cõferri possent.

De Saxis, lateribus, & calce nunc agendum. Littore illo marino nostræ habitationi vicino, nulla saxa inuenimus (exceptis lapillis & silicibus quatuor inde miliaribus) præter ea quæ procul ex interiore prouincia allata fuerant. Nonnullis nostris peregrinationib. obseruauimus varia saxa dura, & magnos silices, & peculiare saxi præduri genus marmori simile, ex quo indigenæ secures ad findenda ligna idoneas parant. Diligente tamen nostra inquisitione factum est, vt paulo vlterius in interiore regione magnã omnis generis quantitatem inueniri intellexerimus, eorum tamen latomias ignorabant: nam cũ non indigeant, illa nõ perquirunt, quia satis se habere putãt, si in singulis familiis vnum aut alterũ, ad frangendas nuces, terendas testas, exacuendum æs, & lapidearũ securiũ aciem, habeant. Foßioni etiam nõ sunt addicti: nam scrobes duntaxat faciunt circiter tres pedes profundas, ideo

nihil

nihil mirum, si nullas latomias norunt, neque calcis saxa, quæ tamen viciniore ipsis loco forsitan reperiuntur, quam ipsi existiment.

Interea donec ea, vel aliæ res necessariæ sint obseruatæ abunde quibusdam locis inueniri, eorum penuriam vos, qui eius prouinciæ inquilini futuri estis, supplere poteritis, lateribus, quibus conficiendis multa argilla tenax varijs prouinciæ locis reperitur: præterea calce ex ostreorum testis parata, aliisque conchis vstis, pro eorum more, qui insulas Tenet & Shepy, aliaque varia Angliæ loca inhabitant: nam similis calx perinde bona comperta est atque vlla alia. Ostreorum testæ istic frequentes, insuper varijs alijs locis. Præterea secundum littus marinum stagnantes sunt aquæ, quæ multa miliaria in longitudinem, & tria aut quatuor in latitudinem patent, quarum fundum dimidio aut integro ad summum pede aqua tectum, non alia re constat.

Hoc de saxis addere possum, nobilem virum ex nostris, circiter centum viginti miliaribus à nostra arce, ad collis latus aquis vicinum ingentem venam reperisse præduri saxi.

De natura & moribus Indigenarum.

Pauca dicenda restant de Indigenarum natura & moribus, ampliorem narrationem in aliud tempus dilaturo: nunc duntaxat vobis indicare cupio, non esse metuendum, vt nobis, qui istic habitabimus, vllam molestiam exhibeant, aut negotium facessant: imo illi potius nos metuent, & obseruabunt.

VIRI chlamyde è ceruinis pellibus parata, medium corpus inuoluunt, reliquis partibus nudi, magnitudine inter se differunt, quemadmodum nos in Anglia: nulla omnino arma habent ex ferro aut chalybe ad nos offendendum, & quemadmodum ea parari debeant, ignorant: eorum arma ad nocendum sunt duntaxat arcus ex corylo, & sagittæ ex arundine, deinde stipites lignei plani, duorum cubitorum longitudine: ad tegendum vero, nihil præter scuta ex arborum corticibus facta habent, & armaturam quandam ex bacillis filo intertextis.

Eorum oppida exigua, mari vicina, pauca numero, quorum nonnulla decem, aut duodecim ædes continent, aliqua viginti: maximum quod conspeximus, supra triginta ædibus non constabat, muri si qui sunt, constant ex arborum corticibus palis colligatis, aut palis solis terræ infixis coniunctim.

Ædes structæ ex perticis summa parte in fornicem inflexis & colligatis, eadem ratione, qua pergulæ fornicatæ in Anglicis hortis fiunt, tectæ corticibus in multis oppidis, nonnullis autem tegetib. aut storeis magna ex parte scirpo contextis, à summo ædium fastigio ad imum; earum longitudo plerumque latitudinem bis superat, nonnunquam sex & octo orgyiarum, seu 12. & sedecim vlnarum Anglicanarum, licet aliquas viderimus, quæ duodecim orgyiarum longitudinem æquarent.

Quibusdam locis VVIROANS *siue Regulus vnicum oppidum in sua potestate habet; alibi bina aut terna; nonnullis sex, octo, & plura: potentissimus qui cum nobis negotium fuit, plura non habuit quam decem & octo suo imperio subiecta, ex quibus ad summum septingentos vel octingentos ad bellum aptos colligere potuisset. Singulæ Præfecturæ idiomate inter se variant, & quo maiore locorum interuallo sunt inter se discretæ, tanto maior est idiomatis diuersitas.*

Eorum bella fiunt subitis incursionibus, & plerunque sub noctis crepusculum, vel ad Lunæ splendorem, vel alioqui structis insidiis, aut stratagemate aliquo. Raro acie decernunt, nisi vbi frequentes sunt arbores, post quas vtrique, emissis arcu sagittis, abdere sese queant.

Si forte bellum inter nos & ipsos suboriretur, qualis illius futurus esset exitus, cum nos tam variis modis illos superemus, veluti disciplina militari, armorum & aliarum rerum ratione, facile æstimari potest ex ipsa experientia aliquot locis facta, vbi securiora ad se tegendum arma ipsis fuerunt, celeris fuga.

Misera est plebs, nobiscum collata, & quæ ingenij & iudicij penuria in rerum nostrarum notitia & vsu, nostras quisquilias pluris æstimat, quam res magni pretij. In iis tamen, quas faciunt, rebus, si eorum defectus conferatur cum nostra abundantia, apparent admodum ingeniosi & industrij: licet instrumentis careant nostris similibus, nec eam habeant industriam, neque artem & scientiam, quam nos. Rebus igitur omnibus exacte perpensis, nostræ scientiæ & artes longe eorum industriam excellere deprehendentur, faciliusque in actum perducentur. Propterea tanto verisimilius est, illos nostræ beneuolentiæ & amicitiæ cupidiores, atque vt nobis placeant & obsequantur, auidiores futuros Sperandum ergo esset, si humaniter & amice cum eis agatur, breui ad ciuiliorem vitæ rationem, & ad veram religionem amplectendam, traducendos: nam iam aliquam religionem profitentur, licet à vera alienam: qualiscunque tamen sit, spes esset tanto facilius illam reformatum iri.

Multos Deos credunt, quos MONTÓAC *appellant, diuersorum tamen*

tamen generum, & ordinum: vnum solum primarium & magnum Deum, qui fuerit ab æterno. Is (ipsis asserentibus) mundum conditurus, initio creauit alios deos primarij ordinis, vt essent tanquam media & instrumenta ipsi subseruientia, cum ad creationem, tum ad gubernationem: deinde Solem, Lunam & stellas tanquam Semi-deos & instrumenta alterius ordinis præcipui. Dicunt aquas primum omnium esse factas, ex quibus Dij omnes creaturas visibiles & inuisibiles condiderunt.

Ad hominis generationem quod attinet, dicunt, mulierem primum fuisse creatam, quæ ex vnius ex Deis congressu concepit, & genuit liberos. Inde se originem ducere perhibent. Quot vero anni & secula inde præterierint, ignorant, cum literis & similibus adminiculis careant, nobis familiaribus ad temporum ætates consignandas: sed quæ de his rebus sciunt, ex parentum traditione liberi acceperunt.

Omnes Deos humanam naturam habere putant, ea de causa imaginibus humanæ formæ illos exprimunt, eosq; KEVVASOVVOK appellant, vnicus KEVVAS est dictus. Illis proprias ædes siue templa dicant, quæ Machicomuck nominant, in quibus fiunt precationes, cantus, & per multos dies oblationes ad ipsorum Deos. In quibusdam templis nos vnicum KEVVAS obseruauimus, in aliis binos, aliquando tres. Vulgus etiam pro Dijs habet.

Animæ immortalitatem etiam credunt, eam statim atque à corpore soluta est, transferri secundum opera quæ fecit, vel ad Deorum sedes ad perpetuam felicitatem fruendum, vel ad ingentem fossam seu scrobem (quam in extremis mundi finibus procul ab ipsis versus Occidentem sitis esse censent) ad perpetuum ignem: eum locum ipsi POPOGVSSO appellant.

Ad huius opinionis confirmationem bina exempla mihi retulerunt de duobus viris, qui ab obitu denuo vitæ sunt restituti. Vnum paucis, ante nostrum in eam prouinciam aduentum, annis contigerat in scelerato quodam viro, qui cum à morte sepultus fuisset, postridie tellus, in qua conditus fuerat, moueri cœpit: terra erutus, indicauit animam pene in POPOGVSSO coniectam, nisi Deorum quispiam eam liberasset, atque concessisset, vt ad suos rediret, declaraturam, quæ agenda essent, ne in barathrum illud conijcerentur. Alterum eodem anno accidit, quo istuc appulimus, in oppido sexaginta miliaribus à nostro propugnaculo distante: vir quidam à morte sepulturæ traditus, deinde terra erutus, vt prior, affirmabat animam suam viuere, licet corpus in scrobe sepultum iaceret; illum iter fecisse procul admodum per viam longam & latam vtrimque, elegantissimis arboribus consitam, adeo raros & excellentes fructus ferentibus,

vt similes antea neque conspexisset, neq; exprimere, quales essent, posset, tandem ad splendidas ædes peruenisse, apud quas patrem suum reperisset antea defunctũ, qui illi expresse præcepit vt rediret, & amicis significaret, quæ bona ipsis essent agenda, vt eius loci deliciis frui possent, quo peracto, denuo ad se reuerteretur.

Quæcunque tandem subtilitate præditi sunt Reguli & Sacerdotes, ea tamen opinio multorum plebeiorum animis ita insedit, vt maiore in reuerentia suos Præfectos habeant, & maiore sollicitudine sua negotia peragant, vt tormenta à morte effugiant, & felicitate frui possint. Pœnæ nihilominus in peccantes sunt institutæ, veluti in fures, mœchos, & alios sceleratos homines: nam aliqui morte puniuntur, aliis mulcta irrogatur, alij verberibus cæduntur, pro peccatorum, quæ commissa sunt, magnitudine.

Hæc est Religionis eorum summa, quam à nonnullis ipsorum Sacerdotibus, quibus familiarior eram, didici: in qua tamen non erant adeo firmi, neque tantum tribuebant suis traditionibus & historiis, quin nostra familiaritate & colloquio dubij admodum redderentur in suis opinionibus, & nostras valde admirarentur, & in multis desiderium nasceretur plura discendi, quam ipsis exprimere possemus eorum lingua.

Apud nos plurima conspexerunt, veluti Mathematica instrumenta, pyxidem nauticam, magnetis vim ferrum ad se attrahentis, vitra varias rerum imagines referentia, vrentia specula, incẽdiarios siphones, sclopos ferreos, libros, eorum scripturam & lectionem, horologia sonantia, quæ sponte moueri credebant, & pleraque alia, quæ adeo illis erant peregrina, tantumque mentis illorum captum superabant, vt qua ratione ea fabricata essent, assequi nescirent: propterea illa censebant Deorum potius esse opera, quam hominum, vel saltem à Diis nobis donata, & demonstrata. Inde factum, vt eorum plurimi talem de nobis conceperint opinionem, vt nisi se veritatem & religionem amplecti sibi persuaderent, eam potius à nobis petendam, quos Deus adeo charos habebat, quam à rudi & imperita plebe, qualem se agnoscebant, facta sui cum nobis comparatione. Propterea in tali materia maiorem nobis adhibebant fidem.

Sæpiusculè in singulis, ad quæ perueniebam, oppidis, pro mea facultate, & quantum tempus permittebat, ipsis declarabam, quæ in Bibliis continebantur: in illis doceri verum & vnicum Deum, ipsius in operibus omnipotentiam, contineri etiam veram doctrinam saluationis nostræ per Iesum Christum; referebam deinde miracula, & primaria nostræ religionis capita. Ad-

ta. Adijciebam præterea, materialem illum librum ex se nulla virtute esse præditum, vt conijcere poteram ipsos existimare, sed quæ in illo contineretur, doctrinam. Plurimi tamen manibus tractare, amplecti, osculari, ad pectus, caput, & reliquas corporis partes applicare voluerunt, ea ratione demonstrare cupientes summum, quo flagrabant, desiderium, ea quæ illis proposueram cognoscendi.

VVIROANS siue Regulus, cum quo habitabamus, VVINGINA nuncupabatur: plurimi ex eius subditis libenter nobiscum versabantur, vt nostris precibus interessent, sæpe in suam vrbem inuitabant, & ad alias perducebant interdum, ad preces fundendas, & Psalmos canendos, sperantes ista ratione participes fieri earum rerum, quas nos expectabamus.

Is VVIROANS bis grauissime ægrotauit, cum ita langueret, nec vllum auxilium à suis sacerdotibus speraret, atque existimans se in hoc graui periculo versari, quod nos & Deum nostrum offendisset, aliquos ex nostris accersiit, vt Deum orarent, ipsi placeret, vel pristinam valetudinem ei restituere, vel post mortem, ad se euocare, vt cum ipso in felicitate viueret. Plurimi alij ægri idem à nobis postulabant.

Semel marcescebat & corrumpebatur eorum frumentum ob nimiam siccitatem, quæ præter spem inciderat, metuentes ne propter iniuriā aliquam nobis ab ipsis illatam id contigisset, plurimi ad nos venerunt, postulantes nostrum Anglicanum Deum oraremus, segetes illorum conseruare vellet, se, vbi maturuissent, participes earum nos facturos.

Nullus vnquam morbus, nihil damni aut sinistri ipsis accidebat, quin causam reijcerent, vel quod nos aliqua in re offendissent, aut nullum beneficium in nos contulissent.

Alium rarum & admirabilem casum, reliquis omissis, referam, antequam finem dicendi faciam, quo omnes indigenæ, qui nos norant, aut qui de nobis aliquid intellexerant, excitati sunt, vt nos summa in æstimatione haberent. Res autem sic habuit. Nullum oppidum, in quo clandestina aliqua consilia aduersus nos inita fuissent (nobis nullas pœnas vindictæ causa ab eis reposcentibus, quia omnes rationes quærebamus, quibus humanitate illos pelliceremus ad nostram amicitiam) immune abijt, quin paucis à nostro inde discessu, diebus plurimi ex plebe breui tempore perirent, nonnunquam viginti in vno oppido, in alio quadraginta, sexaginta, etiam centum & viginti, magnus certe numerus pro incolarum raritate. Id vero nullibi contingebat, vt intelleximus, nisi in iis oppidis, in quibus versati eramus,

& aliquid contra nos machinati essent, idque postea. Fuit hic grauis morbus, quem ipsi ignorabant, nec quibus remediis curari posset norant, & cui similem nunquam antea conspectum seniores quique referebant, peculiariter à nobis obseruatus, & ab ipsis etiã indigenis. Sic vt nonnulli ex nostris amicis, præsertim vero VVIROANS VVINGINA, cum obseruassent similes effectus in quatuor aut quinque oppidis, in quibus sinistra aduersum nos inierant consilia, sibi persuaderent vindictam esse diuinam nostra de causa, & quod Dei nutu, quos vellemus, sine armis occidere & verberare possemus, tametsi ad illos non accederemus.

Eam ob causam, cum intelligebant, nos à quibusdam eorum hostibus iniuria affectos in nostris peregrinationibus, nec nos de ipsis vindicasse, licet arma haberemus, metuentes ne res sic impune abiret aliquam ob causam, rogabant nos, vt cum nostro Deo ageremus, vt eos occideret, quemadmodum alios occiderat, qui nobis nocuerant: futurum enim id nobis magno decori & vtilitati, atque etiam ipsis: se porro sperare, id ipsorum causa facturos, pro ea amicitia, qua illos amplectebamur.

Illos vero admonuimus, similes preces Deo non esse gratas: ipsum enim huiusmodi precibus non velle adstringi: omnia quidem facta esse, & fieri posse, sed secundum ipsius voluntatem, & prout statuerat: nos propterea vt ipsa re ostendamus, nos esse veros eius cultores, potius contrarias preces concipere debere, vt videlicet illi, & ipsi nobiscũ quiete simul viuere possimus, vt ipsius veritatis participes fiamus, & illi in omni æquitate seruiamus, committentes tamen earum & reliquarum rerum euentum diuinæ ipsius voluntati, & vt pro sua sapientia conuenire statuit.

Sed quia res illico post successit ex eorum animi sententia, nostris precibus id contigisse arbitrati sunt, atque nostras admonitiones fuisse dissimulationis plenas: eam ob causam pro gentis ritu gratias egerunt, licet enim pollicitatione ipsis non satisfecissemus, ipsorum tamen desideriis esse satisfactum.

Hic admirabilis casus in omnium indigenarum mentibus tam mirabilem de nobis opinionem impressit, vt aliquot populi quid dicerent aut cogitarent de nobis, ignorarent, dijne essemus an homines: præsertim cum animaduerterent toto illo morbi contagiosi tempore neminem ex nostris occubuisse, aut grauiter ægrotasse: obseruarunt etiam nos nullas habere fœminas, nec ipsorum vxores appetere.

Inde nonnulli conijciebant, nos à mulieribus non esse genitos, idcirco immorta-

immortales, sed esse ex veteri quadam prosapia ante multa secula oriundos, & ad immortalitatem excitatos.

Quidam etiam prædicere velle videbantur, alios nostri generis aduenturos ad ipsos occidendum, & eorum oppida occupandum: id autem conijciebant aliqui ex rei quæ acciderat euentu.

Existimabant eos qui breui nos subsequerentur, in aere adhuc versari inuisibiles & incorporeos, atq; illos in nostram gratiam, plebem occidere, immissis in eam glandibus plumbeis inuisibilibus.

Ad opinionem hanc confirmandam, ipsorum medici, quo suam imperitiam in morbis curandis tegerent, adeo impudentes erant, vt non modo dicere non vererētur, sed etiam infimæ plebi persuaderent, se ex ægrorum venis glandes plumbeas iniectas & infixas cum sanguine exugere.

Non deerant etiam, qui putarent, nos ipsos ex nostra habitatione, æneis nostris tormentis, plebem occidere pro nostro arbitrio, in quocunque tandem oppido versarentur, vbi iniuria fueramus affecti, quantacunque inter nos & illos esset distantia.

Alij vero censebant, verum Dei esse opus, in nostram gratiam: & nos sane aliquam habemus occasionem idem sentiendi, licet nonnulli contra statuerent, præsertim Astrologi ex Solis eclipsi, quæ nobis anno præcedente apparuerat, dum eò nauigaremus, & ipsis etiam indigenis valde atrox conspecta fuerat: præterea ex Cometa, qui conspectus est paulo ante initium morbi prædicti. Sed negamus primarias fuisse causas, tanti accidentis, cuius longe maiores fuerunt occasiones, quas nunc proferre non conducit.

Eo ampliorem de his opinionibus narrationem institui, vt cognoscere possitis, magnam esse spem eos perducendi ad humaniorem vitæ rationem, ad amplectendam veritatem, denique ad exhibendum nobis honorem & obsequium, nosque metuendos & amandos.

Licet vero nonnulli ex nostris circiter anni finem timorem ipsis inijcere voluerunt, cæsis ex plebe quibusdam, in aliquot oppidis, ob causas, quæ facile negligi potuissent; quia tamen promeriti erant, metuendum non est, eos vel publice vel priuatim deposituros eam opinionem, quam de nobis conceperunt. Qualescunque tamen futuri sint, modo simus prouidi, nihil plane nobis metuendum est ab ipsis.

Optima autem cum in his, tum in omnibus alijs actionibus est expectatio & spes, vel vt etiam pessime cadat, rerum, quæ demonstrari possunt, notitia & consideratio.

PERORATIO.

Nunc vobis narrationem instituisse spero, non de paucis & paruis rebus, sed de prouincia, quæ à viris humanis, nec nimiũ difficilibus & morosis, satis fœcunda iudicabitur, etsi nihil præter ea quorum mentionem feci, esset obseruatũ; quæ tamen reuera non sunt cõparanda cum his, quæ adhuc obseruãda restant, nec soli, nec commoditatũ ratione, vt conijcere possumus ex differentia, quam in nostris peregrinationibus obseruauimus. Cum enim ea omnia, quorum memini, sint obseruata non procul à littore maris, vbi nostram habitationem habuimus, & secundum quod nostræ peregrinationes maiore ex parte sunt institutæ: interdum tamen in interiora regionis penetrãtes, obseruauimus arbores ob raritatem crassiores, solum magis pingue, solidius & diligentius exultum, fungos ampliores, gramen lætius, & Anglicano bonitate non cedens: quibusdam autem locis regionem abundantem rupibus & scopulis, & magis montosam, frugibus & animalibus abundantiorem, & cultiore populo habitatam, ampliora dominia, oppida & ædificia maiora.

Cur ergo bona spe freti, interiora regionis, magis culta, & alia pleraque inuestigatum non imus, quemadmodum ea, quæ iam à nobis sunt obseruata? Idem enim fecerunt Hispani, interiora Occidentalis Indiæ peruestigantes. Sic etiam interiora Virginiæ patent, interdum in longitudinem & latitudinem multa centena miliaria: nam ex indigenarum relatione certo comperimus, nullum Christianum Principem eò suos terminos protulisse. Fieri ergo nequit, quin istic sint plurimæ commoditates, quas in nostris peregrinationibus nondum obseruauimus.

Quid porro sperandum sit ex natura climatis, quod respondet insulæ JAPAN, *Sinarum regioni, Persiæ, Syriæ, insulis Cypri & Cretæ, & Græciæ, Italiæ, & Hispaniæ parti Meridionali, aliisque celebribus Prouinciis, vestro iudicio (ne vos tædio afficiam) relinquo.*

Fieri itaque non potest, quin satis abunde intellexeritis, qualis sit aeris temperies omni anni tempore, longe videlicet calidior, quam in Anglia, & nunquam adeo feruida, vt interdum est sub Tropicis, inter Tropicos, & locis illis vicinis.

Ad regionis salubritatem quod attinet, nihil est quod dicam: nisi annonæ, præsertim Anglicarum escarum, exceptis viginti diebus, penuria, vixisse nos solo aquæ potu, & eius regionis cibis, qui nobis interdum adeo erant insoliti, vt quis existimare potuisset in graue aliquem morbũ incursuros, ob temperaturam nostri corporis immutatã: deficiunt ẽt ea adminicula, quæ in Anglia inueniuntur, ad capiendas aues, quadrupedes & pisces necessaria, propterea solo indigenarum auxilio, neq; tam propere, neq; adeo facile, neq; tam abundan-

abundanter, neque tali delectu potuimus annonam necessariam comparare, atque fecissemus, si omnia, quæ requirebantur ad nutum, & pro nostra voluntate habuissemus. Panni etiam penuriam passi sumus. Deinde in nostris omnibus profectionibus, quæ magna ex parte hyeme fuerunt institutæ, nostrum cubile fuit humi & sub dio. Nihilominus ex toto nostro cœtu (qui centum & octo viris constabat) quatuor duntaxat annuo spatio, atque sub finem occubuerunt, neque prædictas ob causas: nam omnes quatuor, præsertim tres, iam debiles & valetudinarij erant, antequam in eam regionem peruenirent: imo qui eos nouerant, plurimum mirabantur eos tam diu viuere, eorum statum considerantes, quodque eam profectionem suscepissent.

Cum igitur istic sit aer adeo temperatus & sanus, solum tam fertile, & reperiantur commoditates supradictæ, facileque adeo sit iter, vt, quemadmodum experientia constat, ter in anno, quocumque tempore absolui possit: deinde Generosi Domini VValtheri Raleigh liberalitas in diuisione agrorum sit cognita tam magna (nam nō minus dedit vni viro, in ipsius duntaxat vsum, quingentis terræ iugeris) præter multa alia adminicula, quæ ille liberaliter confert: spero nullam occasionem relictum iri, cur actio impediatur, aut omnino deseratur. Modo qui in Virginiam iter instituent ad istic habitandum, omnibus rebus mediocriter instructi sint in primum annum, vt qui postremo eò profecti sunt, & curam atq; diligentiam necessariam, cum istic erunt, adhibeant, quod facile præstare poterunt: non dubium est, quin in posterum colligant victui necessaria optima & magna quantitate: deinde aliquot pecudum genera transuehi eò poterunt, Deo volente, vt quæ ante transuectæ fuerunt, è quibus aliquæ adhuc restant. Similiter nostrorum fructuum genera, radices & herbæ etiam seri & plantari poterunt, quemadmodum iam quidam periculum fecerunt. Et exiguo tempore colligi poterunt supradictæ commoditates, quæ ipsos cum iis, quibuscum negotiabuntur, locupletabunt.

Hi sunt meorum laborum fructus, quos vobis cognitu necessarios nunc esse iudicaui.

De natura porro & ritibus indigenarum Virginiæ, de numero nostrarum peregrinationum, & earum singularibus, de illorum actionibus, qui Generosum D. VVALTERVM RALEIGH in eam regionem comitati sunt, & aliquod munus habuerunt, quorum sane plerique digni, vt eorum celebretur memoria, tanquam qui primi inuestigatores sunt eius prouinciæ: de nostro tum temporis Imperatore D. RICHARDO GREINVILE,

& de nostro, ab eius discessu, Præfecto RAFO LANE, *alijsque pluribus, qui sub eorum imperio munere aliquo functi sunt: de Centurionibus, & Naucleris earum peregrinationum, quæ postea instituta sunt transuehendi supplementi gratia: de Præfecto & Assessoribus eorum, qui iam ante eo traducti fuerant, de plerisque præterea accidentibus, & aliis rebus, narrationem conscripsi Historiæ instar, additis temporum momentis, quam publicam lucem videre permittam, cum commodum esse iudicabo.*

Itaque meam Narrationem beneuolo vestro iudicio permittens, & actionis prosperum euentum expectans ab eo, quem nouimus authorem & gubernatorem non modo huius actionis, sed etiam omnium aliarum rerum: vobis valedico, hoc mense Februario anni 1588.

VIVÆ

VIVÆ IMAGINES ET RITVS INCOLARVM EIVS PROVINCIÆ IN AMERICA, QVÆ VIRGINIA APPELLATA EST AB ANGLIS, IVSSV

Magnifici Viri D. WALTHERI RALEIG, Equitis & Præfecti fodinarum Stanni in Cornuwallia & Exonia, profectis anno cIↃ IↃ xxcv. ad obſeruandas nouas Prouincias, permiſſu & authoritate Sereniſſimæ Reginæ Angliæ Elizabethæ.

OMNIA DILIGENTER OBSERVATA, ET ad viuum expreſſa à JOANNE WITH, eius rei gratia in illam Prouinciam annis 1585. & 1588. miſſo: Deinde in æs inciſa, & primum in lucem euulgata à THEODORO DE BRY.

INDEX
OMNIVM CAPITVM IN HAC PARTE
Virginiæ historiæ De incolarum ritibus contentorum.

Iodocus a winghe in
Io. Theodore de Bry f.

Beneuolo Lectori S.

TAMETSI, amice Lector, homo per inobedientiam spoliatus sit iis bonis, quibus à Deo fuerat in creatione ornatus, prudentia tamen non fuit priuatus, qua sibi consulere, neque sapientia, qua quidquid in suum vsum necessarium sit, excogitare possit; iis exceptis, quæ ad ipsius salutem pertinent, vt ex his feris nationibus colligere licet, de quibus in hoc libro est sermo. nam licet nullam DEI, eiusque sacri verbi notitiā habeāt, sintque omnis litteraturę ignari: nos tamen in multis rebus superāt, veluti victus sobria ratione, & ingenij dexteritate in conficiendis sine ferreo aliquo, aut alio instrumento, rebus tam nitidis & venustis, vt fidem superare viderentur, nisi Angli eius fecissent periculum suis in eorum prouinciam peregrinationibus.

Cum vero res sit admiratione digna, volui hoc libro vobis proponere veras eorum picturas, quas imitatus sū ex archetypo, mihi opera Domini Richardi Hackluyt Oxoniensis, verbi Dei Ministri, (qui eam regionem vidit, & auctor fuit vt hic liber in publicum prodiret) cōmunicato ab Ioāne With pictore Anglo, qui in eandem regionem missus fuit à Sereniss. Regina Anglię, solummodo vt illius topographiam faceret, incolarum formam, amictum, victus rationem, moresque ad viuum exprimeret, non exiguis sumtibus Generosi Equitis Domini WALTHERI RALEIG, qui plurimū impendit in exquirenda & perlustranda ea regione ab anno 1585. vsque ad finem anni 1588.

Hic porro Liber, qui de ea NOVI orbis parte agit, quæ ab Anglis VIRGINIA appellata est, primus est quem lucem videre permitto, amicis id à me postulātib⁹, ob rei recēter transactę memoriam: licet prę manibus habeam Floridę historiam, quę primū locum obtinere debebat, cum lōge ante Virginiam sit à Gallis inuēta. Breui tamē eius etiā historiam publicam facere spero, historiā reuera adeo raram, vt similem nō conspectam aut auditam existimem. Londini vtramque accepi, & huc Francofurtum attuli, vbi ego cum meis liberis sedulam operam nauauimus sculpendis & exprimendis in æs figuris, cum res sit non exigui momenti. Quod ad vtriusq; Narrationem attinet, nobilis viri, mei amici beneuola opera factum est, vt politiore Gallico sermone, & Latine loquatur.

Denique rogatū te volo, ne, si quis meos hos libros imitari instituat (adeo enim nūc sunt pleriq; maligni ingenii, vt ex aliorum labore quęstū facere cupiāt) fides iis libris imitatis adhibeatur: nam in meis Iconibus latent quædam secretæ notæ, quæ nisi rite obseruentur, magnam perturbationem parient.

Americæ pars, Nunc Virginia dicta, primum ab Anglis inuenta, sumtibus Dn. Walteri Raleigh, Equestris ordinis Viri Anno Dñi M·D LXXXV regni Vero Serenis: nostræ Reginæ Elisabethæ XXVII
Hujus vero Historia peculiari Libro descripta est, additis etiam Indigenarum Iconibus
Autore Ioanne With Sculptore Theodoro de Bry, Qui et excud
HONI SOIT QVI MAL Y PENSE
VIRGINIA
CHAWANOOK
WEAPEMEOC
SECOTAN
Mongoack
Cwareuuoc
Panauuaioc
Neuustooc
Secota
Sectuooc
Cotan
Aquscogoc
Paquuip
Pometock
Wokokon
Promontorium tremendum
Croatoan
Paquiwoc
Hatorask
Roanoac
Dasamonquepeuc
Tramasquecoock
Mequopen
Moratuc
Tandaquomuc
Metpcuuem
Ramushouuog
Ohanoock
Catokinge
Waratan
Mascoming
Chepanuu
Pasquenoke
Skicoak
Chesepiooc
Chesepiooc sinus
Apasus
Comokee
Trinety harbor
OCCIDENS
ORIENS
MERIDIES
SEPTENTRIO
Scala leucarum 25
5 10 15 20 25
Scalle of 25 leages

VIRGINIÆ maritima Insulis abundant, quæ difficilem admodum præbent in eam regionem aditum: nam licet frequẽtibus & laxis interuallis sint inter se discretæ, quæ commodum ingressum polliceri videntur, magno tamen nostro damno experti sumus vadosa esse & vndarum breuibus infesta, nec vnquam in interiora penetrare potuimus, donec multis & variis locis minore naui periculum faceremus: aditum tandem inuenimus loco quodam nostris Anglis bene cognito. Ingressi igitur, & nauigatione aliquamdiu continuata, magnum flumen obseruauimus, è regione prædictarum insularum se exonerans, quod tamen subire non licuit, ob angustias, arenarum æstu replente eius ostium. Longius igitur nauigationem prosequuti, ad magnam insulam peruenimus, cuius incolæ, nobis conspectis, immensum & horridum clamorem tollere cœperunt, vt pote qui homines nobis similes numquam antea conspexissent, & in fugam se conicientes, vlulatibus ferarum vel furiosorum ritu omnia complerunt: sed amice reuocati, propositisque nostris mercibus, veluti speculis, cultellis, pupis, & aliis quisquiliis, quas ipsis gratas futuras existimabamus, substiterunt, & obseruata nostra beniuolentia atque amicitia, blanditi nobis, & de aduentu gratulati sunt: deinde in suam vrbem ROANOAC nomine, atque adeo ad suum WEROANS siue Regulum deduxerunt, qui satis humaniter nos excepit, nostro tamen cõspectu attonitus.

Talis fuit noster in eam NOVI orbis partem, quam VIRGINIAM appellamus, aduentus: cuius incolarum staturam corporis & ornatum, victusque rationem, festa, & conuiuia, sigillatim vobis proponam.

Regulorum aut Principum in Virginia typus.

PRINCIPES Virginiæ eo quo in hac figura exprimitur modo in publicũ procedunt. Promissam alunt capitis comam, extremos crines in nodum sub aurem colligantes; summum tamen verticem à fronte ad occiput cristæ gallinaceæ in morem tondent, oblongam volucris cuiuspiam elegantis coloris plumam, ad cristæ supra frontem initium imponentes, & ad singula latera pone aures breuiorem. Auribus appendent vel crassiusculos vniones, vel aliud quidpiam, veluti magnæ alicuius auis pedem, prout illis in mentem venit. Praterea frontem, malas, mentum, ipsum etiã corpus, brachia & crura vel puncturis ornant, aut pingunt, alia tamen, quam Floridæ incolæ, ratione. Torquem ex vnionib. aut globulis ex ære, quod ipsi magni faciunt, in collo gestant, & ex iisdem armillas in brachiis. Sub pectore proxime aluum notæ apparent, vbi sanguinis missionem facere solent, cum morbo corripiuntur: anteriori corporis parti feræ cuiusdam pellem eleganter concinnatam sic applicant, vt illius cauda post nates propendeat, pharetram gestantes è tenui iunco contextam, vna manu arcum tensum, altera sagittam tenentes, ad defensionem parati. Eo ornatu incedunt vel in bellum, vel ad solenne aliquod festum & celebre conuiuium profecturi. Ceruorum venatione plurimum delectantur, quorum magna copia in ea Prouincia: nam fœcunda est, amœna & syluosa. Fluminibus etiam abundat varii generis piscibus plenis. In bellum piofecturi, colore quopiam corpus quam maxime horrendum poßunt in modum pingunt.

Nobilis Matrona ex Secota.

SECOTA Matronæ, satis elegantis sunt formæ; in publicum prodeuntes, manus decussatim pendulas tenent, amictæ pelle elegantissime præparata, quæ ab vmbilico ad femora media propendet, & posteriora etiam tegit: reliquo corpore nudæ. Anteriores capilli resecti, reliqui satis breues, rari, & molles per humeros sparsi sunt, corollam capiti impositam gestantes. Frons, malæ, mentum, brachia & crura, puncturis ornata: collum torques aliquus punctis insignitus aut pictus, cingit. Paruis oculis sunt præditæ, naso plano & lato, breui fronte & amplo ore: magna ex parte auribus adpendent monilia ex oblongis vnionibus, vel perpolito aliquo ossiculo; vngues tamen earum non sunt longi vt mulierum quæ Floridam prouinciam incolunt. Delectantur etiam deambulatione in agros & secundum flumina, ad obseruandum ceruorum venationem & piscium capturam.

EIVSDEM oppidi Secotâ Sacerdotes satis senes sunt, & rerum magis, vt apparet, periti: in capitis vertice crines cristæ in modum resectos habent vt cæteri, sed reliqui crines attonsi sunt, illis exceptis qui supra frontem nascuntur limbi petasi in modum: aliquid præterea in auribus appensum habent. Chlamyde teguntur ex elegantibus pellibus confecta, pilis extrorsum obuersis: reliqua parte corporis nuda. Insignes sunt Magi, & delectationis gratia flumina frequentant ad arcu petendas & capiendas anates syluestres, cycnos & alias volucres.

Nobilis Virgo ex Secota.

VIRGINES nobiliores eodem plane modo amictæ ſunt vt ſupra memoratæ Matronæ, niſi quod torquis loco craßiores vniones rotundos, quibus minores globuli ex ære, aut oſſe perpolito permixti ſunt, collo appenſos habent: frontem, malas, brachia, crura punctiunculis ornant: capilli ſupra frontem duplici ſerie reſecti, reliqui pone occiput in nodum collecti; amplum os, oculi ſatis decori, manus plerumque humeris applicatæ, & vbera in virginei pudoris ſignum tegentes: reliquo corpore nudæ, vt ex pictura videre licet. Voluptatem etiam capiunt è piſcium captura, quæ fit in amnibus.

Proceres Roanoack.

MAGNATES & Proceres Insulæ atq; oppidi ROANOAC verticis capitis crines cristæ instar etiam resectos habent vt cæteri; reliquos promissos alunt vt feminæ, & in nodum pone occiput colligant. filo traiectos vniones auribus appendunt, & ex iisdem, aut sphærulis æreis, osseue læuigato, armillam in brachio gestant, neque se pingentes neque pungentes: sed in authoritatis & præcellentiæ signum torquem craßis vnionibus vel æreis globulis vel oßiculis læuigatis constantem è collo suspendunt & æream tabulam quadratam filo traiectam. Pelle eleganter parata & fimbriis ornata, ab vmbilico ad media vsque femora anteriora & posteriora tegunt vt feminæ. Brachia etiam decussatim complicata tenent inambulantes aut cum alio sermonem conferentes, prudentiæ signum. Est vero ROANOAC insula valde amœna & piscibus abundans, aquarum quæ illam cingunt, causa.

Nobilis Matrona Pomeioocensis. VIII

CIRCITER viginti ab ea insula miliaribus , proxime lacum PAGVIPPE, aliud est oppidū POMEIOOC nuncupatum, mari vicinum. Eius oppidi nobiliorum matronarum amictus paululum ab illarum quæ in ROANAC viuunt vestitu differt: nam capillos in nodum implexos gerunt vt virgines iam dictæ, eodemque modo sunt punctæ, torque tamen craßiorum vnionum aut ærearum sphærularum , oßiculorumve perpolitorum quinquies aut sexies collum cingunt, in eo alterum brachium imponentes, altera manu cucurbitam suaui quodam liquore plenam gerentes. Altius reliquis & sub pectore pelles duplicatas cingunt , quæ anteriore parte ad genua vsque fere propendent , posteriore parte propemodum nudæ. Pone sequuntur plerumque illarum filiolæ septennes aut octennes, coriaceo cingulo cinctæ, quod à tergo propendens sub natibus inter crura reducitur, & supra vmbilicum adstringitur, interposito ad pudenda tegenda arborum musco: exacto autem decennio, pellibus cinguntur vt reliquæ. Pupis & tintinnabulis, ex Anglia delatis, maxime delectantur.

POMEIOOC seniores magna pelle teguntur quæ supra humeros colligata, ab vno latere infra genua propendet, altero brachio nudo extra pellem, vt liberius sit, exerto: sunt vero illæ pelles vna cum suis villis paratæ, aut aliis pellibus villosis suffultæ. Adolescentes ne pilum quidem tota facie tolerare possunt, sed quotquot prominent, statim euellunt: senes autem facti crescere sinunt, tametsi raris admodum sint præditi. Crines etiam in occipite colligant, & cristam in vertice gestant vt ceteri. Adiacens regio adeo fœcunda & commoda est, vt ne Anglia quidem in multis ei comparari queat.

Vt Matronæ Daſamonquepeuc liberos geſtant.

IN oppido DASAMONQVEPEVC, quatuor aut quinque miliaribus à ROANOAC diſtante, matronæ eadem ratione qua ROANOACENSES amiciuntur & punguntur; corollas tamen capiti non imponunt, nec crura punctiunculis picta habent. Miram habent liberos geſtandi rationem, & à noſtra plane diuerſam: nam noſtræ brachiis ante pectus liberos ſuſtinent, illæ vero perhenſa pueri dextra manu, in tergo gerunt, crus illius ſiniſtrum ſiniſtro brachio amplectentes, ratione ſatis mira & peregrina, vt ex pictura videre licet.

VULGO etiam Magos ſiue Præſtigiatores habent, miros geſtus & ſæpenumero naturæ aduerſos in ſuis incantationibus facientes: cum dæmonibus enim familiariter verſantur, à quibus quid hoſtes rerum gerant, aut eiuſmodi alia ſciſcitantur. Totum caput radunt excepta criſta, quam vt reliqui geſtant, & ſupra aurem auem nigram artis ſuæ ſymbolum. Nudi incedunt excepta pelle, quæ à cingulo propendens verenda tegit: lateri marſupium appendunt, vt in figura expreſſum eſt. Magnum vero fidem adhibent incolæ horum ſermonibus, quos veros eſſe ſæpe experiuntur.

Lintrium conficiendorum ratio.

MIRA eſt in VIRGINIA cymbas fabricandi ratio: nam cum ferreis inſtrumentis aut aliis noſtris ſimilibus careant, eas tamen parare norunt noſtris non minus commodas ad nauigandum quo lubet per flumina & ad piſcandum. Primum arbore aliqua craſſa & alta delecta, pro cymbæ quam parare volunt magnitudine, ignem circa eius radices ſumma tellure in ambitu ſtruunt ex arborum muſco bene reſiccato, & ligni aſſulis paulatim ignem excitantes, ne flamma altius aſcendat, & arboris longitudinem minuat. Penè aduſta & ruinam minante arbore, nouum ſuſcitant ignem, quem flagrare ſinunt donec arbor ſponte cadat. Aduſtis deinde arboris faſtigio & ramis, vt truncus iuſtam longitudinem retineat, tignis tranſuerſis ſupra furcas poſitis imponunt, ea altitudine vt commode laborare poſsint, tunc cortice conchis quibuſdam adempto, integriorem trunci partem pro cymbæ inferiore parte ſeruant, in altera parte ignem ſecundum trunci longitudinem ſtruunt, præterquam extremis, quod ſatis aduſtum illis videtur, reſtincto igne conchis ſcabunt, & nouo ſuſcitato igne denuo adurunt, atque ita deinceps pergunt, ſubinde vrentes & ſcabentes, donec cymba neceſſarium alueum nacta ſit. Sic Domini ſpiritus rudibus hominibus ſuggerit rationem, qua res in ſuum vſum neceſſarias conficere queant.

Incolarum Virginiæ piſcandi ratio. XIII

EGREGIAM etiam habent piſcandi in fluminibus rationem: cum enim ferro & chalybe careant, arundinibus aut oblongis virgis piſcis cuiuſdam cancro marino ſimilis caudam concauam pro cuſpide imponunt, quibus noctu vel interdiu piſces figunt, & in ſuas cymbas congerunt: ſed aliorum piſcium ſpinis & ſpiculis vti norunt. Baculis etiam ſeu virgultis in aquam defixis tegetes conficiunt, quas intertexentes in anguſtum ſemper contrahunt, vt ex figura apparet. nunquam apud nos conſpecta eſt tam ſubtilis piſces capiendi ratio, quorum varia genera iſtic in fluminibus reperiuntur, noſtris diſsimilia, & boni admodum ſucci. Iucundum ſane eſt ſpectare incolas modo incedentes & currentes, modo nauigantes per ea flumina quæ plana ſunt, non alta, ab omni ſolicitudine liberos opes ſuis ſucceſſoribus adquirendi, ſua ſorte contentos, atque amice ſimul viuentes ex his, quæ munificus Deus eſt illis elargitus, nullis tamen pro merito actis ipſi gratiis: adeo barbara eſt hæc natio, & cognitione Dei priuata: nullam enim aliam habent, quam cuius in libro facta eſt mentio.

CAPTA piscium abundantia, ad locum destinatum concedunt cibis parandis idoneum: illic defixis in terram quatuor furcis quadrangula area, quatuor ligna imponunt, atque his alia transuersa, cratis satis altæ instar. Crati piscibus impositis ignem substruunt, vt assentur, non incolarum Floridæ prouinciæ more, qui dumtaxat vstulant & fumo indurant, vt tota hieme adseruare poßint: nam hi nihil seponentes omnia assant & absumunt, deinde cum opus habent, recentes assant aut elixant, vt postea videbimus. Cum vero cratis interdum omnes pisces capere nequeat, reliquos bacillis in terram apud ignem defixis per brãchias appendunt, hac ratione cocturam absoluentes: diligenter autem obseruant ne adurantur. Primis assatis, alios recèns allatos crati imponunt, subinde cocturam repetentes donec satis eduliorum se habere existiment.

Fictiliū vaſorū in quibus cibū coquunt forma. XV

SVMMA induſtria figulina vaſa eorum feminæ parare norunt, eaque capacia admodum & tenuia, vt ne figulus quidem currente rota meliora conficere poßit; huc illuc ea transferentes tanta facilitate vt nos aheneam lebetem. His maſſæ luti impoſitis, ne cadant, ligna circumponunt, quibus incēſis illorum quiſpiam ſummam curam adhibet, vt ignis circumquaque æqualis ardeat: vaſe ab ipſis aut eorum mulieribus aqua repleto, iniiciunt fructus, carnes, piſceſque, & ſimul omnia percoqui ſinunt inſtar laſtaurocacabi, quod Hiſpani olla podrida *appellant. In lances deinde transfuſa cœtui apponunt, atque ſimul in hunc modum genio indulgent, in victu tamen moderati, ne in morbum incidant. Vtinam eorum exemplum imitaremur; immunes enim eſſemus à tam variis morbis quos ſumptuoſis & intempeſtiuis conuiuiis nobis accerſimus, noua condimenta & gulæ irritamenta ſemper excogitantes, vt ſaturi fiamus.*

Sumendi cibum modus. XVI.

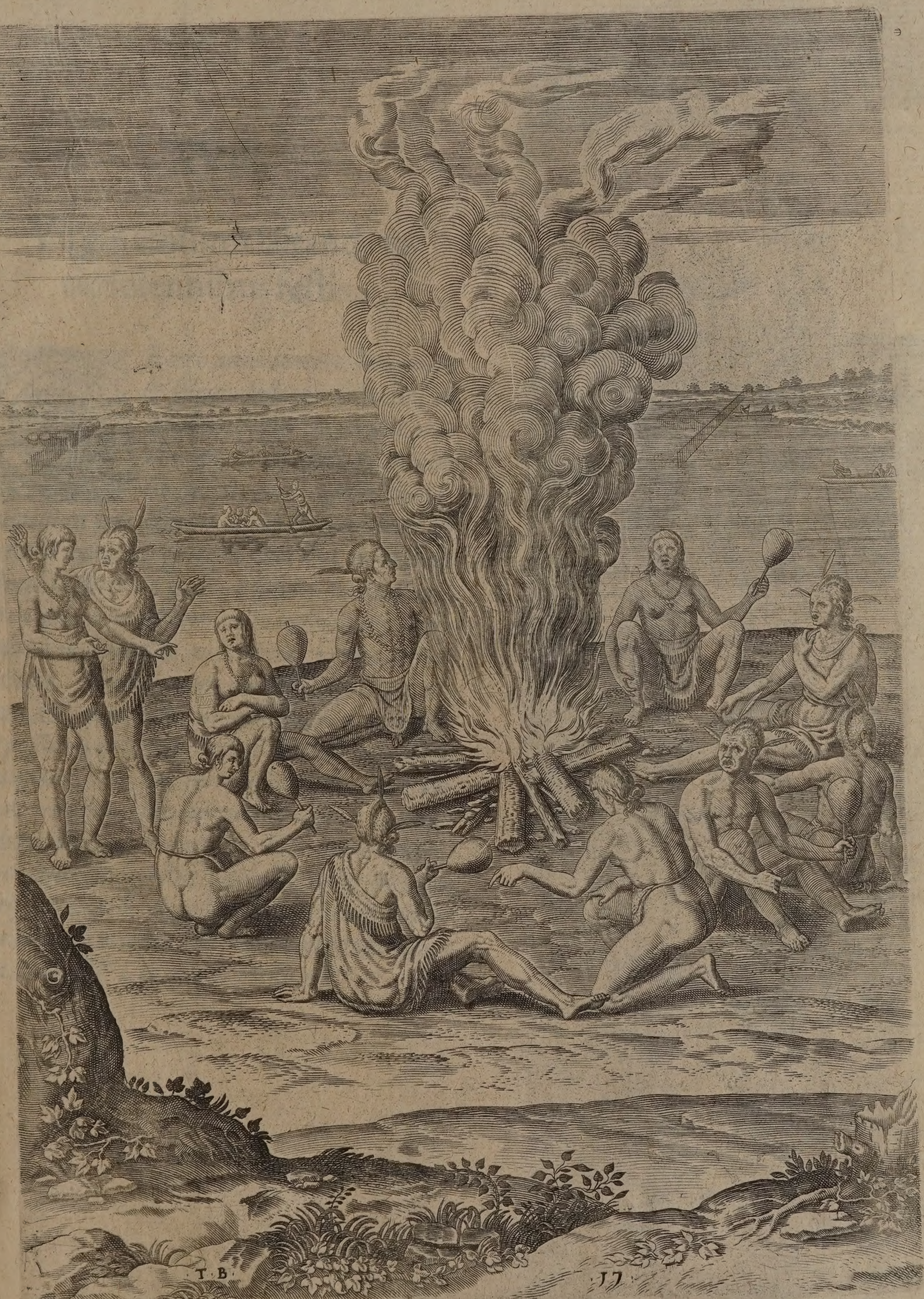

HÆc eſt eorum victus ratio: Storea ſcirpea humi ſtrata, cibum in eius meditullio collocant, deinde in orbem aſſident viri ab vna parte, feminæ ab altera. Cibus eſt mayzi grana elixa, eo quo ſuperiore libro ſcripſi modo, boni admodum ſaporis, ceruina aut alterius animalis caro & piſces: ſobrii tamen ſunt in victu & potu, inde diuturno tempore viuunt, cum naturæ vim non inferant.

XVII.

Selenne festum ad ignem cele- brandi ratio.

MAGNO aliquo periculo liberati, mari vel terra, vel bello defuncti, in lætitiæ signum, ingentem struunt ignem, circum quem assident promiscue viri & feminæ, manu fructum quendam instar peponis aut cucurbitæ rotundæ, quem pulpa & granis exemptis, lapillis aut crassiusculis quibusdam granis implent, vt maiorem strepitum edant, bacillo deinde aptatum tenentes, atque canentes suo more sibi congratulantur, vt ego obseruaui, & ibidem expressi: rara enim res est, & obseruatione digna.

T. B.
17

XVIII.

Virginienſium ſaltandi ratio ſolennibus feſtis.

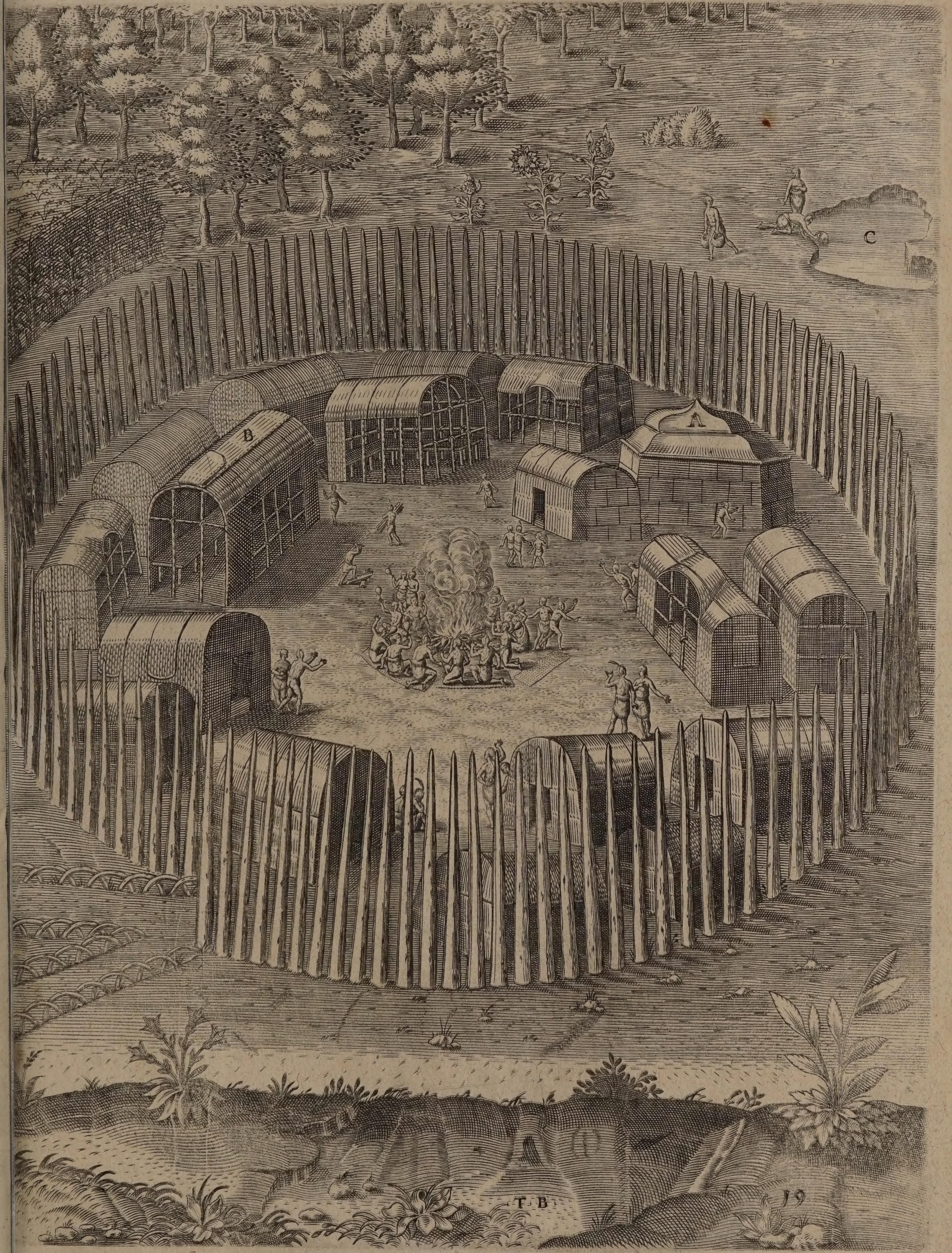
CERTO anni tempore magnum & ſolenne feſtum celebrant, ad quod vndique confluunt proximorum oppidorum incolæ, ſinguli ſuo more quam maxime poſſunt peregrinum in modum amicti, & in dorſo notis inſigniti natalis loci indicibus. Ampla igitur eſt area in quam conueniunt, circa quam in orbem terræ infixa ſunt tigna ſculpta monialium velatarum capita exprimentia. In orbem porro diſpoſiti ſaltant, canunt, & quam maxime peregrinos comminiſci poſſunt geſtus exprimunt. Medium orbem occupant tres, quæ formoſiſſimæ deligi potuerunt virgines, quæ inuicem amplexæ, quaſi ſaltando ſeſe circumagunt. Hæc omnia poſt ſolis occaſum fiunt æſtus vitandi gratia: ſaltu defatigatis ex orbe digreſſis, alii ſuccedunt, donec paracta ſaltatione, ad conuiuandum commeent, vt in XVI. figura expreſſum eſt.

XIX.

Oppidum Pomeiooc.

*H*V I V S *regionis oppida iis fere similia sunt quæ in prouincia Florida, non tamen adeo valida, neque tanta cura adseruata. Clauduntur quidem in orbem palis, firmiter in terram defixis, angusto aditu, sed infirmioribus, vt ex hac pictura videre licet, quæ ad exemplar oppidi* POMEIOOC *expressa est. Pauca sunt in eo ædificia, præter ea, quæ Principi & proceribus sunt destinata: ab vno latere Templum est ab aliis ædificiis seiunctum, litera A. insignitum, rotunda forma exstructum, storeis tenuibus tectum, & veluti cortinis vndique cinctum, sine fenestris, & nullum lumen, nisi per ianuam, recipiens: ab altero sunt ædes Principis, signatæ litera B. Constructæ vero sunt eorum ædes palis satis tenuibus simul decussatim colligatis, & storeis tectæ, quibus in altum quantum lubet reflexis, lucem & aerem admittunt: nonnullæ etiam arborum ramis teguntur pro hominum arbitrio & voluntate. Festa sua celebrant & genio indulgent in media oppidi area, eo quo in XVII. figura dictum est modo. Cum porro oppidum satis procul à stagno distet, ingentem scrobem C. foderunt, ex qua necessariam aquam hauriunt.*

B
A
C
T B
19

XX.

Oppidum Secota.

OPPIDA *palis non clausa plerumque amœniora sunt clausis, vt ex hac pictura patet, quæ oppidum* SECOTA *ad viuum exprimit: hinc inde enim sunt sparsa ædificia, & hortos, E. in quibus nascitur* Tabaco, *ab ipsis* Vppowoc *appellatum: syluas item, in quibus ceruos capiunt, atque agros, in quibus suum frumentum serunt, continent. In agris tabulatum exstruunt supra quod ædiculam seu tugurium hemicycli in modum tectum, F. in quo vigil esse posit: nam tot sunt volucres & feræ, vt, nisi diligenter excubias agerent, breui omne frumentum absumendum sit, eam ob causam vigili sine intermissione vociferandum, & strepitus faciendus. Serie quadam H. illud serunt, alioqui alia stirps aliam extingueret, nec frumentum debitam maturitatem G. consequeretur: nam eius folia ampla, magnarum arundinum foliis similia. Aream etiam habent peculiarem, C. in quam cum suis vicinis conueniunt ad solenne illud suum festum celebrandum, vt XVIII. pictura demonstrat: deinde locum, D. vbi peracto festo conuiuantur. Ex opposito rotundam habent aream: B. vbi ad preces solennes faciendas congregantur: à qua non procul distat amplum ædificium A. in quo Regum seu Principum tumuli, vt ex vigesima secunda figura apparebit. Hortos etiam habent, quibus melopepones alere solent, littera I. notatos, locum similiter, K. in quo ignem solennibus festis struunt, & paulo extra oppidum, flumen, L. vnde aquam hauriunt. Isti ergo ab omni auaritia liberi, genialiter duntaxat viuunt: sed eorum festa noctu celebrantur; eam ob causam luculentos ignes struunt, ne in tenebris versentur, & vt suam lætitiam testentur.*

L
F
E
K
G
E
H
I
D
C
B
A
T B
20

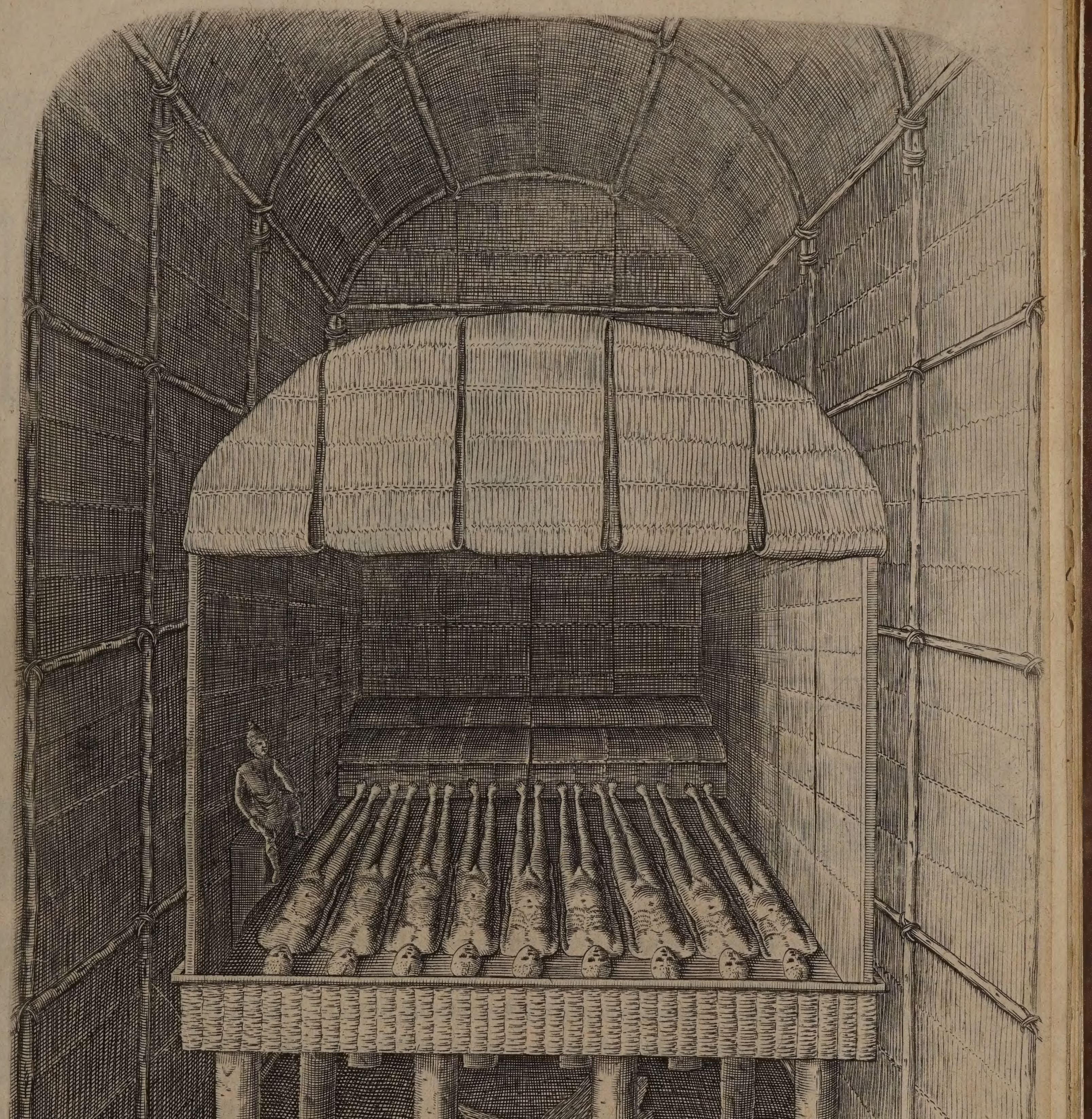

IDOLVM habent huius regionis incolæ KIWASA *appellatum, è ligneo trunco elaboratum, quatuor pedes altum, cuius caput Floridæ incolarum capita refert: facies carneo colore depicta eſt, pectus albo, reliquum corpus nigro, crura etiam pictura alba variegata: è collo torques pendent ſphærulis albis conſtantes, quibus intermixtæ ſunt aliæ teretes ex ære, magis ab illis æſtimato, quam aurum vel argentum. Eſt illud idolum in templo oppidi* SECOTA *repoſitum tamquam cuſtos Regiorum cadauerum. Bina interdum habent in templis huiuſmodi idola, nonnunquam tria, non plura: quæ cum obſcuro loco ſint repoſita, horrenda apparent. Aliam non habent iſti miſeri Dei notitiam, tametſi exiſtimem eius cognitionis eſſe admodum cupidos: nam cum nos in genua procumberemus ad preces ad Deum fundendas, nos imitabantur, & labra mouere nos obſeruantes, idem faciebant: quare veriſimile eſt iſtos facile ad Euangelii notitiam perduci poſſe. Deus illis hanc gratiam concedat.*

XXII.

Regulorum Sepulcra.

AD suorum VVEROVVANS siue Principum sepulturam, tabulatum exstruunt, nouem aut decem pedes altum, eo quo hac figura exprimitur modo, cuius solo storeis instrato, imponunt suos Principes extinctos, hac ratione. Primum cadauer exenterant, deinde pelle adempta, quidquid est carnium oßibus tenus auferunt: has ab oßibus separatas sole resiccant: probe resiccatas storeis inuoluunt, & cadaueris pedibus adponunt. Ossa deinde (simul adhuc cohærentia, ligamentis etiamnum integris nec corruptis) corio inducunt, & ita cadauer componunt, ac si carnes non fuissent ademptæ: huic corpori ita conformato genuinam pellem adaptant, & apud aliorum Principum cadauera in sua serie deponunt. Apud hæc, idolum KIVVASA, cuius præcedente capite meminimus, reponitur: nam persuasum illis est id suorum Principum cadauera tueri. Sub eo porro tabulato illorum sacerdotum quispiam suum habet domicilium qui noctes & dies preces admurmuret, & cadauerum curam habeat: is pro cubili binas ferarum pelles extensas habet: si frigus vrgeat, incenditur focus quo calefieri poßit. Sic edocti sunt Natura isti miseri, etiam à morte suos Principes venerari.

22.

TOTIVS Prouinciæ incolæ magna ex parte notam in dorso expressam habent, qua dignosci queant, cuius Principis sint subditi, aut ex qua regione oriundi. Ea de causa nos notas hac figura expressimus, additis locorum nominibus, vt facilius discerni possint, quam industriam illis elargitus est Deus, licet admodum sint simplices: atque, vt verum fatear, nec probiores nec magis pacificos videre memini.

Notæ porro quas obseruaui, sunt hic serie quadam repositæ.

Quæ littera A. insignita est, VVingini est, Domini in Roanoac:

B. litteram habens, VVingini affinis est.

C. & D. litteris insignitæ, sunt diuersorum Heroum in SECOTA.

Quibus vero additæ sunt litteræ E. F. G. præcipuorũ virorũ in Pomeiooc & Aquaskogoc.

PICTORVM,
BRITANNIÆ PARTEM OLIM INCOLENTIVM ALIQVOT icones.

QVi mihi Incolarum Virginiæ icones dedit Pictor, ſubſequentes etiam quinque tradidit, in vetere quadam Anglica hiſtoria, vt affirmabat, repertas. Eas præcedentibus ſubiungere operæ preciũ eſſe duxi, ad demonſtrandum, Britanniæ incolas non minus aliquando fuiſſe ſylueſtres ipſis Virginenſibus.

Pictiicon I.

PICTI Britanniæ, quam nunc Angliam vocāt, partem incolentes, syluestres fuerūt: vniuersum autem corpus pingebant, eodem quo in hac figura exprimitur modo. Capitis comam alebant in humeros vsque propendentem, anteriores vero capillos in frontem cadentes præcindebant, faciem radebant præter labrum superius. Pectus capitis alicuius auis pictura erat insignitum, mammæ veluti solaribus radiis notatæ. Aluo adpingebāt horribilem quandam laruam, radios ad media vsque femora producētem: in vtroque genu leonum capita, in cruribus tamquam piscium squamas, scapulis gryphorum capita, brachij serpentes obuolutos adpingebant. Collum cingebat ferreus annullus, atque medium corpus supra aluū & coxas alius similis, è quo, de catenula propendebat acinacis. Læua clypeum gestabant, dextra hastam, cuius ferrum lilij formam exprimebat, & vtrimque appendices habebat, infima pars rotundo globulo includebatur. Superatis hostibus, eorum capita abscissa referebant.

T·B·J

Feminæ Pictæ icon II.

NON minus bello feroces erant Pictorum vxores ipſis maritis, & ſequenti ratione erant cultæ. Capitis nudi ſolutos & ſparſos capillos fluitare ſinebant: humeri gryphorum capitibus inſigniebantur; cubiti & genua leonum aut alterius cuiuſpiam feræ rictibus prout illis in mentem veniebat. Pectori, lunæ creſcentis forma, maiuſculæque ſtellæ, cuius latera quatuor aliæ minores claudebant, impreſſa erat: vbera ſolaribus radiis, & inter hæc ſtomachus magnæ ſtellæ radiantis forma, latera cuſpidibus quibuſdam notata erant, aluus cum vmbilico Solis ſuos radios eiaculantis ſpecie inſignita. Brachia, coxæ, crura, variis figuris eleganter depicta. Ferreum annulum in collo, & ferreum cingulum vt viri geſtabant, è quo acinacis de catenula ſuſpenſus: altera manu haſtam, altera bina iacula tenentes.

T·B·2·

Virginis Pictæ icon III

VIRGINES Pictæ similiter sparsos fluitare sinebant capillos, totoque corpore pictæ erant: sed à feminis discernebantur picturæ ratione: nam hæ elegantissimorum quos nancisci poterant florum, eorumque diuersorum forma sese pingebant, cæteris rebus feminis plane similes, eodemque modo armatæ, vt ex hac figura videre licet, raro sane & admiratione digno spectaculo.

T B 3

Alterius viri Pictis vicini icon IIII.

FVIT etiam in Britannia alia natio Pictis vicina, vestem aut sagum è laneo vel lineo panno confectum induta; reliquo corpore nudo. Viri, capitis comam longam alebant, & superioris labri barbam, malarum & menti resectis pilis, vt Picti: lato cingulo corpus adstringebant, è quo acinacis cum clypeo dependebat, hastam manu tenentes, cuius infima pars orbiculari globo munita erat, vt ex hac pictura conspici potest.

T B 4

Feminæ Pictis vicinæ icon V.

HORVM Feminæ eodem quo Viri modo ſunt amictæ, præterquam quod earum veſtis ante pectus ſuperiore parte aperta, ligula aliqua adſtringebatur, quemadmodum noſtrates feminæ interiorem veſtem claudere ſolent: vbera tamē libera pendere ſinebant. Similia viris arma geſtabant, nec minus in bello feroces erant.

B 5

INTERPRES LECTORI.

BRITANNOS coloribus corpus inficere solitos, veteres Auctores etiam scripsere. Primus enim è Romanis, qui Britannorum meminit, & aduersus eos bellum gessit, Iulius Cæsar, Commentar. De Bello Gallico libro V. ita scribit:

Omnes vero se Britanni glasto inficiunt, quod cæruleum efficit colorem; atque hoc horribiliore sunt in pugna aspectu, capilloque sunt promisso, & omni parte corporis rasa, præter caput & labrum superius. Vxores habent, &c.

PLINIVS item libro Historiæ Naturalis XXII. cap. I. De Gentibus, quæ formæ & ritus perpetui gratia corpus pingunt, ita scribit: *Illinunt certe aliis aliæ faciem in populis Barbarorum fœminæ, maresque etiam apud Dacos & Sarmatas corpora sua inscribunt. Simile plantagini glastum in Gallia vocatur: quo Britannorum coniuges nurusque toto corpore oblitæ, quibusdam in sacris & nudæ incedunt. Æthiopum colorem imitantes.*

At qui sub sequentibus Imperatoribus vixerunt Britanni, magis ad eos, quorum icon hic exhibetur, accedere videntur. Nam Herodianus lib. III. in vita Seueri Imperatoris, qui diu in Britannia bellum gessit, fossamq; & vallum ferocioribus & indomitis gentibus obiecit, sic ait:

Per eas igitur paludes Barbari ipsi natant, excursantque ad ilia vsque demersi, ac pleraque corporis nudi cœnum contemnunt. Neque enim vestis vsum cognorunt, sed ventrem atque ceruicem ferro incingunt, ornamentum id esse, atque diuitiarum argumentum existimantes, perinde vt aurum cæteri Barbari. Quin ipsa notant corpora pictura varia, & omnifariam formis animalium, quocirca ne induuntur quidem, videlicet

picturam corporis ne adoperiant. Sunt autem bellicosissima gens, atque auidissima cædis, tantum scuto angusto, lanceaque contenti: præterea gladio nudis corporibus dependente: loricæ & galeæ penitus ignorant vsum, impedimentum id esse transgrediendis paludibus arbitrantes, quarum vaporibus æstuque cœlum ibi semper caliginosum, &c.

MEMINIT etiam Pictorum & Scotorum Claudianus in hoc versu:

Ille leues Mauros, nec falso nomine Pictos
Edomuit, Scotumque vago mucrone secutus.

NVLLVS vero scribit, vxores eorum armatas ad bellum profectas.

INDEX PRÆCIPVARVM RERVM, QVÆ IN HAC Narratione continentur.

F 4

Index.

F I N I S.

MENDÆ QVÆ TYPOGRAPHICAS OPERAS FVGERVNT, SIC EMENDANDÆ: PRIOR

numerus pag. alter verſum indicat.

Pag. 10. verſ. 25. lignorum copia 11. 32. periculum: indi 12. 6. colores quos iſtic 14. 7. WIKOZÓWA *verſic. 11. dele va. verſ. 12. dele rietatis gratia 16. 12. ſecalem nullam, 19. 7. nilla nuncup. verſic. 8. Metaqueſunnauk, cochinilla. verſic. 9. cochinilla 25. 7. inſulas Tenet 27. 27. ſcelerato quo 28. 10. in fures, 31. 22. accidentis, cuius verſic. 28. oppidis, ob 32. 22. eò ſuos term. verſic. 38. & piſces neceſſaria, 34. 6. quam pub.*

In Iconibus.

Icone II. verſ. 4. in interiora. Picti icone, verſ. 6. ſcindebant verſ. 10. brachiis ſer. Pictæ ico. verſ. 10. cie inſignita.